

Jesse Kuivaniemi

Tilinpäätösanalyysi

Myrskylä Fitness-Team Ky

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

11.11.2013

Tekijä Otsikko	Jesse Kuivaniemi Tilinpäätösanalyysi Myrskylä Fitness-Team Ky
Sivumäärä Aika	41 sivua + 4 liitettä 11.11.2013
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja	Raija Olkkola
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Myrskylä Fitness-Team Ky:n taloudellinen tilanne tilinpäätösanalyysin avulla. Myrskylä Fitness-Team Ky:n taloudellista tilannetta tarkasteltiin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukujen kautta. Tarkastelujaksona käytettiin vuosia 2009-2011. Tilinpäätösanalyysi toteutettiin hankkimalla tietoa ja laskemalla taloudelliset tunnusluvut Myrskylä Fitness-Team Ky:n tilinpäätöstiedoista tarkastelujakson ajalta. Lisäksi opinnäytetyössä verrattiin Myrskylä Fitness-Team Ky:n taloudellisia tunnuslukuja samalla alalla toimivan, vastaavankokoisen yrityksen tunnuslukuihin.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin hyvän kirjanpitotavan periaatteet, tilinpäätös ja tilinpäätöksen laatimisen eri vaiheet. Tämän jälkeen käsiteltiin tilinpäätöstietojen pohjalta laadittavaa tilinpäätösanalyysia, tilinpäätösanalyysin eri vaiheita ja menetelmiä sekä tilinpäätösanalyysin tunnuslukuja. Teoreettisen viitekehyksen aineistona käytettiin tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä julkaistua ammattikirjallisuutta.</p> <p>Myrskylä Fitness-Team Ky:n taloudelliset tunnusluvut laskettiin hyödyntäen Excel-taulukkolaskentaohjelmaa. Tilinpäätösanalyysissä esitetyt kuviot ja taulukot luotiin myös hyödyntäen Exceliä.</p> <p>Myrskylä Fitness-Team Ky:n tilinpäätöstiedoista ilmeni, että yrityksen taloudellinen tilanne oli tarkasteltuina vuosina hyvä. Yritys teki positiivisen tuloksen jokaisena vuonna ja toiminta oli erittäin kannattavaa. Yrityksen maksuvalmiuskyky oli myös erittäin hyvällä tasolla. Myrskylä Fitness-Team Ky:n heikoin osa-alue oli sen vakavaraisuus. Yritys kuitenkin pystyi tarkastelujakson edetessä parantamaan vakavaraisuuttaan huomattavasti ja tarkastelujakson lopussa yrityksen vakavaraisuus oli tyydyttävällä tasolla.</p>	
Avainsanat	Tilinpäätösanalyysi, tilinpäätös, Myrskylä Fitness-Team Ky

Author Title	Jesse Kuivaniemi Financial Analysis of Myrskylä Fitness-Team Ky
Number of Pages Date	41 pages + 4 appendices 11 November 2013
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Raija Olkkola
<p>The purpose of the present thesis was to examine the economic situation of a company called Myrskylä Fitness-Team Ky by using financial analysis. The economic situation of the company was analyzed by solving the key financial ratios of profitability, solvency and liquidity from years 2009-2011. The data for the financial analysis was gathered from the financial statements of Myrskylä Fitness-Team Ky. Another purpose of this thesis was to compare Myrskylä Fitness-Team's financial ratios to an equivalent company operating in the same business branch.</p> <p>The theoretical framework of the thesis included generally accepted principles of good accounting, the content of the financial statements and its different stages. The theoretical framework also included the analysis of the financial statements and its different stages and methods. The theoretical framework was based on professional literature about financial statements and financial analysis.</p> <p>The key ratios of Myrskylä Fitness-Team Ky were calculated by exploiting an Excel spreadsheet. The figures and the bar charts in the thesis were also made with Excel.</p> <p>Based on the results of the thesis, Myrskylä Fitness Team's economic situation was good in years 2009-2011. The company made profit every year and its business was highly profitable. Myrskylä Fitness-Team's liquidity was also at a very good and high level. Only weak part they had was their solvency - although the company improved its solvency quite a lot from the year 2009 to the year 2011. At the end of the examination period Myrskylä Fitness-Team's solvency was at a satisfactory level.</p>	
Keywords	Financial analysis, financial statement, financial key ratios, Myrskylä Fitness-Team Ky

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tavoite ja kohdeyritys	1
1.2	Tutkimusmenetelmät ja lähdekirjallisuus	2
1.3	Työn rakenne	2
2	Hyvä kirjanpitolapa ja tilinpäätös	3
2.1	Hyvän kirjanpitolavan lähteet	3
2.2	Kirjanpidon yleiset periaatteet	4
2.3	Tilinpäätös	5
2.4	Tuloslaskelma	6
2.5	Tase	10
2.5.1	Vastaavaa	10
2.5.2	Vastattavaa	12
2.6	Tilinpäätöstietojen oikaisut	14
2.6.1	Tuloslaskelman oikaisut	15
2.6.2	Taseen oikaisut	16
2.7	Tilinpäätöksen liitetiedot	16
2.8	Toimintakertomus	17
3	Tilinpäätösanalyysi	17
3.1	Tilinpäätösanalyysi yleisesti	17
3.2	Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät	18
3.3	Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut	19
3.4	Kannattavuuden tunnusluvut	20
3.4.1	Käyttökate	20
3.4.2	Liiketulosprosentti	21
3.4.3	Nettotulosprosentti	21
3.4.4	Rahoitustuloprocentti	22
3.4.5	Oman pääoman tuotto prosentti	22
3.4.6	Kokonaispääoman tuotto prosentti	22
3.4.7	Sijoitetun pääoman tuotto prosentti	23
3.5	Vakavaraisuuden tunnusluvut	23
3.5.1	Omavaraisuusaste	24
3.5.2	Nettovelkaantumisaste	24
3.5.3	Suhteellinen velkaantuneisuus	25
3.6	Maksuvalmiuden tunnusluvut	25

3.6.1	Quick ratio	26
3.6.2	Current ratio	26
3.6.3	Nettokäyttöpääomaprosentti	27
4	Tilinpäätösanalyysi Myrskylä Fitness-Team Ky	27
4.1	Tilinpäätöstietojen oikaisut	28
4.2	Kannattavuus	30
4.3	Vakavaraisuus	35
4.4	Maksuvalmius	37
5	Yhteenveto	39
	Lähteet	41
	Liitteet	
	Liite 1. Myrskylä Fitness-Team Ky, Tuloslaskelma	
	Liite 2. Myrskylä Fitness-Team Ky, Oikaistu tuloslaskelma	
	Liite 3. Myrskylä Fitness-Team Ky, Oikaistu tase, vastaavaa	
	Liite 4. Myrskylä Fitness-Team Ky, Oikaistu tase, vastattavaa	

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tavoite ja kohdeyritys

Olen valinnut opinnäytetyöni aiheeksi tilinpäätösanalyysin, jonka teen kuntosalialalla toimivalle Myrskylä Fitness-Team Ky:lle. Tulen jatkossa käyttämään Myrskylä Fitness-Team Ky:stä nimitystä Fitness-Team. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Fitness-Teamin taloudellinen tilanne tilinpäätöstietojen perusteella. Opinnäytetyössäni analysoin Fitness-Teamin tilinpäätöstietoja vuosilta 2009–2011. Tulen myös vertailemaan Fitness-Teamin taloudellista tilannetta samalla alalla toimivan, vastaavankokoisen yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Tarkoitukseni on syventää ja kehittää omaa osaamistani tilinpäätösanalyysin tekemisessä ja sen tulosten analysoinnissa.

Olen aikoinaan toiminut Fitness-Teamin palveluksessa erilaisissa tehtävissä useana eri vuonna. Tunnen myös yrityksen perustajajäsenet henkilökohtaisesti. Fitness-Team aloitti toimintansa vuonna 1993 Myrskylän maaseutukunnassa avaamalla Myrskylä Gym kuntosalin ja tarjoamalla aerobis-tunteja Myrskylässä sekä lähikunnissa. Myrskylässä sijaitseva kuntosali toimii Myrskylän kunnan omistamissa tiloissa vuokralla.

Vuonna 1996 Fitness-Team laajensi kuntosalitoimintaansa avaamalla Mäntsälän Kuntokeidas -nimisen kuntosalin Mäntsälään. Mäntsälän kiinteistörakennuksen Fitness-Team omistaa kokonaan. Vuonna 2007 Fitness-Team laajensi Mäntsälän Kuntokeitaan toimitiloja rakentamalla kaksikerroksisen lisäosan rakennukseen. Lisäosa kaksinkertaisti Mäntsälän toimitilojen pinta-alan ja se otettiin käyttöön vuoden 2008 tammikuussa. Nykyisissä Mäntsälän Kuntokeitaan toimitiloissa on laajennuksen myötä tarjolla kuntosalin ohella ryhmäliikuntatunteja sekä golfpalveluita. Mäntsälän Kuntokeitaan alkuperäisellä puolella on tarjolla myös hieronta-, parturi- ja kampaamopalveluita sekä Kalevalaiseen jäsenkorjaukseen erikoistuneita hoitoja. Edellä mainitsemiini palvelujen ja hoitojen tarjoajat toimivat Mäntsälän Kuntokeitaan alkuperäisissä tiloissa itsenäisinä yrittäjinä. Heidän toimintansa ei vaikuta Fitness-Teamin tilinpäätöstietoihin muuten, kuin vuokratuottojen muodossa.

1.2 Tutkimusmenetelmät ja lähdekirjallisuus

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen työ, jonka toteutan kvalitatiivista eli laadullista menetelmää käyttäen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä sekä siitä pyritään saamaan kokonaisvaltaisempi ja syvempi käsitys. Laadullinen tieto helpottaa ymmärtämään löydetyn tilastollisen suhteen syitä sekä niitä prosesseja, joiden seurauksena jotkin tilastollisesti havaitut tapaukset ovat alun perin rakentuneet. Työni on laadullinen tutkimus, sillä pyrin analysoimaan myös kohdeyritykseni tilinpäätöksen taustalla olevat syyt ja niiden seuraukset. (Koskinen & Alasuutari & Peltonen 2005, 24.)

Päätarkoituksena on tehdä kattava tutkimus Fitness-Teamin taloudellisesta tilanteesta. Lähdekirjallisuutena aion käyttää tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä julkaistua ammattikirjallisuutta. Varsinaisen tutkimuksen, eli kohdeyritykseni tilinpäätösanalyysin, tulen tekemään yrityksen tilinpäätöstietojen perusteella. Tilinpäätöstiedot saan Fitness-Teamin perustajajäseniltä.

1.3 Työn rakenne

Opinnäytetöitä, joiden aiheena on tilinpäätösanalyysi, löytyy useita. Tilinpäätösanalyysit, joihin olen tutustunut, ovat rakenteeltaan yhdenmukaisia ja noudattavat melko samanlaista kaavaa.

Olen muun muassa tutustunut Paula Bergin tekemään opinnäytetyöhön. Paula Berg Seinäjoen ammattikorkeakoulusta on vuonna 2010 tehnyt opinnäytetyönään tilinpäätösanalyysin metallialalla toimivalle yritykselle. Berg on opinnäytetyössään luonut hyvän rakenteen tilinpäätösanalyysilleen, jota oma tilinpäätösanalyysini rakenne seuraa tietyssä määrin.

Opinnäytetyöni rakenne koostuu johdantoluvusta, jossa käyn läpi työni aihealueen ja tavoitteet, tutkimusmenetelmän sekä käytettävän lähdekirjallisuuden. Työni toisessa luvussa käyn läpi kirjanpidon ja tilinpäätöksen yleiset periaatteet ja toimintatavat. Kolmas luku esittelee tilinpäätösanalyysin yleisesti eri vaiheineen ja menetelmineen. Kolmannessa luvussa esittelen myös tilinpäätöksen perusteella laskettavia taloudellisia tunnuslukuja. Neljännessä luvussa keskityn analysoimaan Fitness-Teamin tilinpäätöstietoja vuosilta 2009–2011 sekä arvioimaan yrityksen taloudellista tilannetta. Neljän-

nessä luvussa vertailen myös Fitness-Teamin taloudellista tilannetta samalla alalla toimivaan yritykseen. Viidennessä luvussa esitetään yhteenveto opinnäytetyön tuloksista.

2 Hyvä kirjanpitolaki ja tilinpäätös

2.1 Hyvän kirjanpitotavan lähteet

Hyvän kirjanpitotavan tulee noudattaa kirjanpitoon liittyvää lainsäädäntöä. Keskeisimmät kirjanpidon lainsäädännöt ovat kirjanpitolaki ja kirjanpitoasetus. Kirjanpitolaki sisältää perussäännökset kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Kirjanpitolain ensimmäinen luku käsittelee hyvän kirjanpitotavan säädöksiä. Hyvä kirjanpito tapa muodostuu hallituksen mukaan kirjanpitokäytännön ja teorian muovaamista konventioista. Hyvä kirjanpitolaki kuitenkin muuttuu ajan kuluessa, sillä kirjanpitolaki ja -käytäntö kehittyvät jatkuvasti. (Tomperi 2011, 7.)

Kirjanpitolain mukaan jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa on toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitovelvollisen tulee myös noudattaa hyvää kirjanpitolakia. Kirjanpitolain toisessa luvussa on ohjeet liiketapahtumien kirjaamisesta ja kirjanpitoaineistosta. Kirjanpitovelvollisen tulee merkitä kirjanpitoonsa tulot, menot, rahoitustapahtumat sekä niiden siirto- ja oikaisuerät. Kirjanpitolaki tulee säilyttää järjestelmällisellä tavalla kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet sekä muu mahdollinen liiketapahtumia varmentava kirjanpitoaineisto on säilytettävä kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Lain kolmas luku käsittelee tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältöä sekä laadintaa. Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta laadittaessa tulee kirjanpitovelvollisen antaa oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tarpeelliset lisätiedot tulee ilmoittaa liitetiedoissa. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.)

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva kirjanpitolautakunta (KILA) on hyvän kirjanpitotavan keskeinen tulkitsija. KILA antaa ohjeita ja lausuntoja siitä, mikä on tiettyissä tapauksissa hyvän kirjanpitotavan mukainen menettely. Jotta kirjanpitovelvollisten menettelytavat noudattaisivat yhdenmukaisuutta sekä hyvää kirjanpitolakia, KILA on antanut useita yleisohjeita kirjanpidon pitämisestä ja kirjanpitolain soveltamisesta.

Yleisohjeissa on käsitelty mm. rahoituslaskelman laatimista, suunnitelman mukaisia poistoja, konsernitilinpäätöstä sekä valmistusasteen mukaista tuloutusta ja koneellista kirjanpitoa. Hyvän kirjanpitotavan tulee myös ehdottomasti noudattaa kirjanpidon yleisiä periaatteita. (Tomperi 2011, 8.)

2.2 Kirjanpidon yleiset periaatteet

Kirjanpidon yleisiä periaatteita ovat kaikki kirjanpitoa koskevat säännöt, käytännöt ja menettelytavat, jotka ovat sillä hetkellä hyväksytyjä. Periaatteet voivat kehittyä ja muuttua ajan kanssa. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen vaikuttaneita periaatteita ja käytäntöjä on useita. Seuraavana muutamia esimerkkejä kyseisistä käytännöistä ja periaatteista: Jatkuvuuden periaatteella oletetaan toiminnan jatkuvan ajateltavissa olevan tulevaisuuden ajan. Meno tulon kohdalle -periaate tarkoittaa, että suoritteesta saadut tuotot sekä siitä aiheutuneet kulut kirjataan samalle kaudelle. Luotettavuudella pyritään siihen, että tilinpäätösinformaatio ei saa sisältää virheitä tai puutteita eikä olla harhaanjohtava. Täydellisyydellä haetaan sitä, että kirjanpitoon ja tilinpäätökseen tulee sisällyttää kaikki kirjanpitovelvolliselle kuuluvat liiketapahtumat sekä omaisuus ja velat. (Tomperi 2011, 8-9.)

Muita kirjanpidon yleisiä ja melko oleellisia periaatteita ovat vertailtavuus, jolla edellytetään samojen laajuus-, arvostus- ja jaksotuseriaatteiden noudattamista. Näin ollen tilinpäätöksestä saadaan mahdollisimman vertailukelpoinen muiden kirjanpitovelvollisten tilinpäätösten kanssa. Yrityksen tulee antaa myös oikea ja riittävä kuva toiminnastaan. Oikean ja riittävän kuvan periaatteen mukaan tilinpäätös ei saa antaa väärää kuvaa kirjanpitovelvollisen taloudellisesta asemasta, varoista, veloista, tai tuloksesta. Julkisuusperiaatteella pyritään siihen, että tilinpäätös ja sen laadintaperiaatteet ovat julkisia. (Tomperi 2011, 10-11.)

Kirjanpitolaki sisältää säännöksen, jonka mukaan laadittaessa tilinpäätöstä ja toimintakertomusta tai tehtäessä tilinavausta, tulee noudattaa seuraavia periaatteita (KPL 3 luku 3 §):

- Kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuus
- Kirjanpitovelvollisen tulee käyttää johdonmukaisuutta laatimisperiaatteiden ja menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen.

- Huomion kiinnittäminen liiketapahtumien todelliseen sisältöön.
- Käytetään tilikauden tuloksesta riippumatonta varovaisuutta.
- Tilinavauksen tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen. (Tomperi 2011, 8-12.)

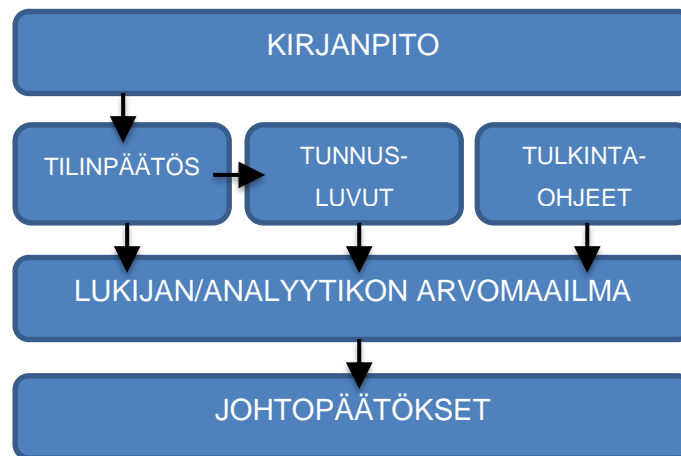
2.3 Tilinpäätös

Virallinen tilinpäätös muodostuu neljästä osasta: tuloslaskelmasta, taseesta, rahoituslaskelmasta ja liitetiedoista. Kirjanpitolaissa säädetään tilinpäätöksen keskeiset tehtävät. Tuloslaskelman tehtävänä on kertoa tilikauden tuloksen muodostumisesta. Taseen tehtävänä on kertoa tilinpäätöspäivän taloudellisen aseman. Taloudellinen asema käsittelee yrityksen varallisuuden sekä varojen ja velkojen välisen erotuksen ja suhteen. Rahoituslaskelmasta selviää varojen hankinta ja niiden käyttö tilikauden aikana. Liitetiedot täydentävät ja erittelevät taseessa, tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa annettuja tietoja. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 38.)

Rahoituslaskelman ja toimintakertomuksen laadintaa ei vaadita kaikilta yrityksiltä. Laadintavelvollisuudesta on vapautettu ne yritykset, joiden kohdalla ylittyy enintään yksi seuraavista rajoista kahden edellisen tilikauden osalta: Liikevaihto 7,3 milj. €, taseen loppusumma 3,65 milj. € tai henkilökuntaa keskimäärin 50 henkilöä. Tilinpäätöksen on sisällettävä tiedot päättäneeltä tilikaudelta, sekä sitä edeltävältä, jotta tilinpäätöksen hyödyntäjä pystyy vertailemaan yrityksen kahta viimeisintä tilikautta ja tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisen tilan suunnasta. (Vilkkumaa 2010, 22.)

Yritys on sen koosta ja omistuksesta riippuen tekemisissä useiden sidosryhmien kanssa. Sidosryhmien tarve ymmärtää ja saada taloudellista informaatio on erilainen. Yritysten yksittäiset rahamäärät tuloslaskelman ja taseen riveillä eivät ole kovinkaan informatiivisia. Tämän vuoksi tilinpäätöksen tulkinnassa on hyvä käyttää erilaisia tunnuslukuja, joiden tarkoituksena on tuottaa tarpeeksi informaatiota yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Yrityksen tilinpäätöksestä voidaan laskea useita kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Yrityksen tunnuslukujen tulkinnassa tulee muistaa ottaa huomioon useampi tunnusluku. Yrityksen talous on niin laaja kokonaisuus, ettei yksi tunnusluku riitä kuvaamaan kokonaisuutta. Eri yritysten toiminnan ja ansainnan logiikka vaihtelee myös paljon eri toimialoilla, joten oikeiden mittareiden ja tunnuslukujen käyttö on tärkeää. Yrityksen taloudellisen tilanteen ymmärtämisen ja

johtopäätösten teon yleisellä tasolla todetaan noudattavan alla olevan kuvion polkuja. (Salmi 2006, 111-113.)

Kuvio 1. Tilinpäätöksen lukeminen ja tulkinta (Salmi 2006, 111).

2.4 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on tilinpäätöksen yksi keskeinen osa. Sen keskeisin tehtävä on kertoa tilikauden jakokelpoinen voitto. Tuloslaskelma antaa informatiivista tietoa tilikauden tapahtumista sekä sen taloudellisesta suorituskyvystä kuluneen tilikauden aikana. Tuloslaskelma voidaan laatia kululajipohjaisena tai toimintokohtaisena. Erona näillä kahdella laadintatavalla on se, missä tietyssä järjestyksessä kulut vähennetään tuotoista. Näistä kahdesta kululajipohjainen tuloslaskelma on yleisemmin käytetty. (Niskanen & Niskanen 2004, 17, 28.)

Tuloslaskelman ensimmäinen luku on liikevaihto, johon luetaan yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta ansaitsemat myyntituotot. Liikevaihtoon ei lueta myyntituotoista vähennettyjä myönnettyjä alennuksia tai hyvityksiä, arvonalisäveroa tai muita myynnin määrään perustuvia veroja. Liikevaihdosta vähennetään myös myyntisaamisiin liittyvät kurssivoitot ja -tappiot. Liikevaihto ilmoitetaan bruttomääräisenä ja se on yrityksen tärkein volyymimittari. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 132; Salmi 2006, 48.)

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutosta esiintyy tuotteiden valmistustoimintaa harjoittavilla yrityksillä. Tämä sisältää yrityksen itsensä jalostaman varaston muutoksen, puolivalmiste- sekä valmisteveraston muutoksen. Varastojen lisäys

merkitään tuloslaskelmaan plusmerkkisenä (+) ja vähennys miinusmerkkisenä (-). (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 132.)

Valmistus omaan käyttöön tarkoittaa nimensä mukaisesti eri hyödykkeiden valmistusta yrityksen omaan käyttöön. Se ei kasvata liikevaihtoa, mutta erän esittäminen erillisenä on hyvän kirjanpitotavan mukaista. (Niskanen & Niskanen 2004, 30.)

Liiketoiminnan muut tuotot ovat tuottoja, jotka eivät varsinaisesti kuulu yrityksen liike-toimintaan, mutta joilla on kuitenkin jonkinlainen yhteys siihen. Tällaisia ovat esimerkiksi vuokratuotot tai julkiset avustukset. (Niskanen & Niskanen 2004, 30.)

Ryhmä materiaalit ja palvelut ovat tuloslaskelman ensimmäinen kulurivi. Tämä ryhmä voidaan jakaa kahteen alaryhmään: aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä ulkopuoliset palvelut. Ryhmään aineet, tarvikkeet ja tavarat kirjataan kaikki raaka-aineiden, puolivalmisteiden ja valmiiden tavaroiden ostot. Ulkopuoliset palvelut käsittävät esimerkiksi aliurakoinnin, alihankinnan ja työvoiman vuokraamiseen liittyvät kulut. Kulujen tulee liittyä suoraan yrityksen myymiin tuotteisiin tai palveluihin, mikäli ne halutaan kirjata ulkopuolisiin palveluihin. Kulut, jotka eivät suoranaisesti liity yrityksen varsinaiseen toimintaan, kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. (Salmi 2006, 50.)

Henkilöstökulut jaetaan tuloslaskelmassa kahteen alaryhmään: Palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut. Palkkoihin ja palkkioihin luetaan kaikki luonnollisten henkilöiden työsuoritusten palkat ja muulla perusteella maksetut palkkiot. Henkilösivukulut jaetaan vielä kahteen osaan eläkekulujen ja muiden henkilösivukulujen kesken. Eläkekulut käsittävät kaikki lakisääteiset sekä vapaaehtoiset eläkekulut. Muita henkilösivukuluja on esimerkiksi palkkojen ja palkkioiden perusteella määräytyvät sosiaaliturvamaksut, ryhmähenkivakuutus, lakisääteinen tapaturmavakuutus ja työttömyysvakuutus. Vapaaehtoisia henkilöstökuluja ei kirjata henkilöstökuluihin, vaan ne tulee kirjata liiketoiminnan muihin kuluihin. (Salmi 2006, 51.)

Poistot ja arvonalentumiset liittyvät pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankintamennon jaksottamiseen. Poistot ja arvonalentumiset jaetaan kolmeen alaryhmään: suunnitelman mukaiset poistot, arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Kun kirjanpitovelvollinen on laatinut ennalta laaditun poistosuunnitelman aineelliseen tai aineettomaan hyödykkeeseen aktiiviselle menolle, puhutaan suunnitelman mukaisista poistoista. Ilman ennalta laadit-

tua suunnitelmaa, käytetään nimikkeen suunnitelman mukaiset poistot sijasta nimikettä poistot. Arvonlennuksia käytetään joko poistojen tilalla tai sellaisenaan. Arvonlennus voidaan tehdä omaisuudelle, jota on kohdannut esimerkiksi tulipalo, varkaus, ilkeä tai jokin muu vahinko. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 136-137.)

Liiketoiminnan muihin kuluihin luetaan kaikki ne erät, joita ei kirjata aikaisimmille tuloslaskelman riveille tai jotka eivät liity yrityksen varsinaiseen toimintaan. Liiketoiminnan muiden kulujen sisältö on melko laaja. Siihen kuuluvat esimerkiksi erilaiset ylläpitokulut, vuokratulot, tietohallinnon- ja liikenteen kulut, vakuutukset, mainos- ja markkinointikulut, leasingmaksut sekä pankkipalvelumaksut. Henkilökunnan vapaa-aikaan sekä koulutukseen liittyvät kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Eri yrityksiltä ostettavat yrityksen toimintaan liittyvät kulut, kuten kirjanpito- ja tilintarkastuspalkkiot, ovat myös liiketoiminnan muita kuluja. Myös omaisuuden myyntitappiot esimerkiksi kiinteistön myymisestä, kuuluvat liiketoiminnan muihin kuluihin. Arvioitaessa liiketoimintaan nähtävien kulujen oikeaa paikkaa ja analyysiä tehtäessä, liitetiedot ovat tärkeässä asemassa. (Salmi 2006, 52-53; Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 17-18.)

Liikevoitto tai -tappio kertoo liikevaihdosta jäljellä olevan määrän, kun siitä on vähennetty liiketoiminnan lyhyt- ja pitkävaikutteiset kulut. Tämä tuloslaskelman rivi on siitä tärkeä, että se on pääomarakenteesta riippumaton ja vasta tämän jälkeen huomioidaan lainanantajan, verottajan ja omistajan vaateet. Liikevoiton avulla voidaan analysoida yrityksen kannattavuutta ja tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta suunnasta sekä kehityksestä. Mikäli rivi on miinusella, jolloin tehdään liiketappiota, ovat yrityksen liiketoiminnan kulut suuremmat kuin tuotot. Tällöin ei siis kyetä tuottamaan korvauksia lainanantajalle, omistajalle eikä verottajalle. (Salmi 2006, 53.)

Rahoitustuotot ja -kulut voidaan jakaa tuloslaskelmassa seitsemään alaryhmään:

- tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
- tuotot osuuksista omistusyhteisy yrityksessä
- tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
- muut korko- ja rahoitustuotot
- arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
- arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista ja
- korkokulut ja muut rahoituskulut. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 11.)

Yrityksen rahoitustoiminnan eli rahoituksen hankinnasta ja sijoitustoiminnasta kerrotaan yrityksen rahoituserissä. Jotta saataisiin selville rahoitustuottojen kohdistuminen saman konsernin yrityksiin ja muihin tahoihin, rahoitustuotot ja -kulut tulee eritellä tarkasti. Rahoitustuottoihin ja -kuluihin kuuluvat myös rahoituseriin liittyvät kurssivoitot ja -tappiot. (Salmi 2006, 54.)

Seuraava tulosrivi liikevoiton jälkeen on voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä. Siinä otetaan huomioon liiketoiminnan kulut sekä rahoituserät. Kyseistä tuloslaskelman riviä pidetään viimeisenä vertailukelpoisena rivinä eri yritysten välillä. (Salmi 2006, 55.)

Satunnaiset tuotot ja kulut ovat eriä, jotka perustuvat tavanomaisesta poikkeaviin, kertaluonteisiin, olennaisiin tai vaikeasti ennakoitaviin liiketapahtumiin, joilla ei ole varsinaista yhteyttä itse liiketoimintaan. Satunnaisia tuottoja ja kuluja voivat olla esimerkiksi saadut tai suoritettut konserniavustukset sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden, kuten koneiden ja kaluston, luovutusvoitot tai -tappiot. (Salmi 2006, 55; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 141-142.)

Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja kertoo säännöllisen liiketoiminnan ja satunnaisten tapahtumien tuloksen ennen veroja ja voitonjakosuunnittelua (Salmi 2006, 55).

Tuloslaskelmassa esitetään tilinpäätössiirrot, ennen verojen vähentämistä. Tilinpäätössiirtoihin luetaan poistoeron muutos sekä vapaaehtoisten varausten muutos. Poistoerot ovat verotuksessa hyväksytyn poiston ja suunnitelman mukaisten poistojen välisiä eroja. Elinkeinovalain (EVL) mukaan, vapaaehtoiset varaukset ovat EVL:n säännösten perusteella vähennettäviksi hyväksytyjä tuloksenjärjestelyeriä. Tällaisia varauksia ovat esimerkiksi toimintavaraus, jälleenhankintavaraus ja hinnanlaskuvaraus. (Salmi 2006, 56-57.)

Tuloverot ovat yrityksen veronalaisen tulon perusteella määräytyviä veroja, jotka esitetään tuloslaskelmassa suoriteperusteisena. Tuloveroihin lasketaan myös jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat, joiden esittäminen tuloslaskelmassa on vapaaehtoista. Nämä voidaan esittää myös liitetiedoissa. Muut välittömät verot ovat tuloslaskelmassa harvinaisia. Muihin välittömiin veroihin voidaan sisällyttää varallisuusvero, mikäli kyseistä veroa suoritetaan yrityksen johonkin toimintamaahan, poislukien kiinteistövero. (Salmi 2006, 57; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 143.)

Tilikauden voitto (tappio) kertoo yrityksen tilikauden tuloksen, kun on otettu huomioon kaikki kauden tuotot ja kulut. Voitto tai mahdollinen tappio kertoo yritykselle, millä tavalla yrityksen oma pääoma eli nettovarallisuus muuttui. Tämä tuloslaskelman viimeinen rivi kertoo sen, mitä omistajalle tilikauden jälkeen jäi. Tämän perusteella voidaan tehdä päätökset osingonjaosta yrityksen osakkaille. (Salmi 2006, 57.)

2.5 Tase

Kirjanpitovelvollisille on säädetty kirjanpitokaavassa kaikille yhteinen tasekaava. Pienet kirjanpitovelvolliset saavat tehdä taseen lyhennetyssä muodossa. Yrityksen tase jakautuu kahteen osaan: vastaavaa ja vastattavaa -puoleen. Vastaavaa-puolelta käy ilmi yrityksen omaisuuden koostumus ja vastattavaa-puolelta selviää yrityksen toiminnan rahoituksen rakenne. Tase kertoo yrityksen varat ja velat tilinpäätöshetkellä. Mikäli tase ei kerro tilikauden oikeita ja riittäviä tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta, tulee oikeiden ja riittävien tietojen saanti varmistaa tilinpäätösliitetiedoilla. (Niskanen & Niskanen 2004, 38; Salmi 2006, 59.)

2.5.1 Vastaavaa

Taseen vastaavaa-puoli tuottaa informaatiota siitä, minkälaisia lyhyt- ja pitkäaikaisia tuotannontekijöitä yritys käyttää liiketoiminnassaan. Taseen vastaavaa-puoli on jaettu pysyviin ja vaihtuviin vastaisiin. Pysyviin vastaaviin eli käyttöomaisuuteen kuuluvat sellaiset erät, jotka tuottavat tuloa usean tilikauden aikana. (Niskanen & Niskanen 2004, 40.) Pysyvät vastaavat voidaan jakaa tasekaavassa seuraavanlaisiin eriin:

Aineettomia hyödykkeitä ovat: kehittämismenot, aineettomat oikeudet, liikearvo, muut pitkävaikutteiset menot ja ennakkomaksut. Aineettomat hyödykkeet ovat immateriaalista varallisuutta, jota on hyvin vaikea irrottaa tai myydä yrityksestä erilleen. Aineettomiin hyödykkeisiin aktivoidaan vain menoja, joista tulevaisuudessa kertyy todennäköisesti niitä vastaava tulo. Aineettomat hyödykkeet tulee poistaa suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan, joka on yleensä korkeintaan viisi vuotta (erityistapauksissa 20 vuotta). Mikäli aineettoman hyödykkeen aktivointi on todettu aiheettomaksi, voidaan se poistaa taseen varoista ja vastaavalla määrällä pienennetään taseen omaa pääomaa. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 26; Salmi 2006, 61-62.)

Aineellisia hyödykkeitä ovat: maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet sekä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Aineelliset hyödykkeet ovat konkreettista omaisuutta, johon liittyy tulevaisuuden tulonodotuksia. Maa- ja vesialueet eivät periaatteessa kulu, joten niihin ei kohdisteta poistoja. Myöskään aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksuista ei tehdä poistoja. Rakennuksista ja rakennelmista tehdään hankintamenon mukainen poistosuunnitelma, koneet ja kalusto poistetaan suunnitelman mukaan omaisuuseräkohtaisesti. (Salmi 2006, 62-63.)

Sijoituksiin kuuluvat: osuudet, saamiset ja osakkeet. Sijoitukset voivat olla esimerkiksi finanssisijoituksia, joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa useampana eri tilikautena. Eroa sijoituksilla lyhytaikaisiin arvopaperisijoituksiin on niihin liittyvä liiketoimintaintressi sekä tulontuottoaika. Tällaisia pidempiaikaisia sijoituksia voivat olla esimerkiksi:

- sijoitukset muihin yrityksiin ja pörssiosakkeisiin
- pitkäaikaiset myyntisaamiset
- joukkolaina- tai pääomasijoitukset
- sijoitusrahasto-osuudet ja
- kiinteistö- tai asunto-osaakeyhtiön osakkeet. (Salmi 2006, 63.)

Taseen vastaavaa-puolen vaihtuvat vastaavat käsittävät kaksi omaisuuslajia: vaihto-omaisuuden ja rahoitusomaisuuden. Vaihtuvat vastaavat ovat omaisuutta, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa korkeintaan 12 kuukauden ajan. Tasekaavassa vaihtuvat vastaavat on jaettu seuraavanlaisiin eriin:

Vaihto-omaisuutta ovat: aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet ja tavarat, muu vaihto-omaisuus sekä ennakkomaksut. Vaihto-omaisuudella tarkoitetaan eteenpäin myytäväksi tarkoitettuja hyödykkeitä. Näitä ovat esimerkiksi raaka-aineet, tarvikkeet, puolivalmisteet, valmisteet, pakkaustavarat ja vähittäis- tai tukkukauppayrityksen myytäväksi hankitut hyödykkeet. Varaston arvostaminen on tarkkaan säädelty, sillä nimittäin voi olla merkittävä vaikutus tilikauden tulokseen ja sitä kautta jaettavaan voittoon. Myös se miten vaihto-omaisuuden arvo määritellään, vaikuttaa voimakkaasti yrityksen tulokseen. Eri tavoin vaihto-omaisuuden määrittävät yrityksen eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Vaihto-omaisuuden arvostuksen tulisi olla johdonmukaista tilikaudesta toiseen. KPL:n mukaan vaihto-omaisuus arvostetaan varovasti eli alimpaan

arvoon ottamalla huomioon joko alkuperäinen hankintameno, tilinpäätöspäivän todennäköinen jälleenhankintahinta tai tilinpäätöspäivän todennäköinen myyntihinta. (Salmi 2006, 63-64.)

Saamiset sisältävät: myyntisaamiset, lainasaamiset, siirtosaamiset ja muut saamiset. Saamiset voidaan jakaa pitkä- ja lyhytaikaisiin saamisiin. Yli vuoden pituiset saamiset ovat pitkäaikaista ja alle vuoden pituiset saamiset lyhytaikaista. Saamiset voidaan jakaa vielä erilaisiin ryhmiin aiheuttamisperiaatteen mukaan. Myyntisaamisia ovat myynnistä syntyneitä asiakassaattavia. Lainasaamisia ovat annetut rahalainat. Siirtosaamiset ovat niin sanottuja tulojäämiä (korko- ja vuokrasaamiset) ja menoennakoita (etukäteen maksetut vuokrat, palkat, korot, vakuutusmaksut), joita syntyy menojen ja tulojen jaksottamisesta suoriteperusteiseksi. Saamiset vaikuttavat hyvinkin paljon yrityksen maksuvalmiuteen eli kykyyn selvitä maksuista lyhyellä aikavälillä. Saamisiin liittyy myös luottotappioriski, sillä maksu on varma vasta silloin, kun se on kassassa tai pankkitilillä. (Salmi 2006, 65-66.)

Rahoitusarvopaperit käsittävät: osakkeet ja osuudet sekä muut arvopaperit. Rahoitusarvopaperit eli rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit ovat tilapäisiä, enintään vuoden mittaisia sijoituksia osakkeisiin tai joukkovelkakirjalainoihin. Sijoituskohteisiin käytetään yleensä kassaylijäämiä. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 120.)

Viimeisin rivi taseen vaihtuvissa vastaavissa on rahat ja pankkisaamiset. Siinä esitetään yrityksen käteisvarat, kassavarat ja lyhytaikaisesti pankkiin talletetut varat. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 121.)

2.5.2 Vastattavaa

Taseen vastattavaa-puoli kertoo yrityksen liiketoiminnan rahoituksesta. Vastattavaa-puolelta löytyy tasekaavan mukaan yrityksen oma ja vieras pääoma sekä tuloslaskelmassa laskettu tilikauden voitto (tappio). Taseessa omaa pääomaa ovat yrityksen omistajien sijoittama osakepääoma. Vieras pääoma eli velat voidaan jakaa lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin. Lyhytaikaisia velkoja ovat esimerkiksi ostovelat. Pitkäaikaiset velat koostuvat useimmiten pankkilainoista. (Niskanen & Niskanen 2004, 46.)

Oma pääoma on yrityksen vakavaraisuuden ja terveen pääomarakenteen perusta. Yritykseen liittyvät rahoitusriskit ovat sitä pienempiä, mitä enemmän yrityksellä on pää-

omaa. Omaa pääomaa syntyy, kun yrityksen omistajat sijoittavat omaa varallisuuttaan yritykseen. Yritys luo myös omalla liiketoiminnallaan omaa pääomaa siltä osin kuin omistaja jättää tämän kyseisen toiminnan seurauksena syntyneen voiton yritykseen. Yritys voi myös kehittää omaa pääomaa omaisuuden hallussapidolla esimerkiksi aikaisemmin hankituilla kiinteistöosakkeilla, joiden arvo hankinnan jälkeen on noussut. Tase kaavassa oma pääoma on jaettu seuraavanlaisiin eriin: osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma, arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto ja muut rahastot. (Salmi 2006, 68-69.)

Edellisten tilikausien voitto (tappio) kertoo, paljonko yritykseltä on jäänyt aikaisemmilta tilikausilta jakamattomia voittoja yrityksen omistajille. Voitonjaon suhteesta ja siitä, paljonko voittovaroja jätetään yrityksen tarpeeseen, päätetään vuosittaisessa yhtiökokouksessa. Tilikauden voitto (tappio) kertoo, paljonko yritys tuotti tilikauden toiminnallaan voittoa omistajilleen. (Salmi 2006, 71-72.)

Tilinpäätössiirtojen kertymää syntyy poistoeron muutoksesta ja vapaaehtoisista varauksista. Nämä ovat verotukseen liittyviä tuloksen järjestelemisiä ja sallittuja, mikäli ne tehdään myös kirjanpidossa. Tilinpäätösjärjestelyt tehdään ennen verotettavan tuloksen laskemista. Veroja maksetaan siinä vaiheessa, kun tilinpäätösjärjestelyjä puretaan tuloslaskelmaan. (Salmi 2006, 73.)

Pakolliset varaukset ovat yrityksen tiedossa olevia maksamattomia kuluja ja menetyksiä, joiden toteutuminen on väistämätöntä. Pakollisista varauksista ei saada kuluja ja menetyksiä vastaavaa tuloa. Pakollinen varaus voi olla esimerkiksi vahingonkorvaus. Tämä merkitään taseen pakollisiin varauksiin, jos ei tiedetä korvauksen tarkkaa määrää tai ajankohta ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Muita pakollisia varauksia ovat: eläkevaraukset, verovaraukset ja muut pakolliset varaukset. Eläkevarauksiin merkitään yrityksen eläkesitoumuksista aiheutunut velka, jonka tarkkaa määrää tai ajankohtaa ei tiedetä. Verovarauksiin kirjataan riidanalaisuudesta johtuvat veroerät, joiden toteutumisen määrä tai ajankohdat ovat epävarmoja. Muita pakollisia varauksia voivat olla liiketoiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat kulut. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 171-172; Salmi 2006, 74.)

Vieras pääoma eli yrityksen velat jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin. Lyhytaikaiset velat ovat kestoaltaan alle vuoden, pitkäaikaiset yli vuoden. Vieras pääoma on hyvin usein välttämätön yritystoiminnan rahoituslähde. Vieraan rahoituksen turvin yritykset

pystyvät tarvittaessa laajentamaan liiketoimintaansa. Verrattuna omaan pääomaan, vieras pääoma on joustamatonta, mikä tarkoittaa tiettyihin päivämääriin sidottua takaisinmaksua ja korkomaksuja, jotka tulee hoitaa kassatilanteesta riippumatta. Yrityksen maksuvalmiutta arvioitaessa, jako lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin on tärkeää. YTN:n tase kaavan mukaan lyhyt- ja pitkäaikaiset velat voidaan jakaa seuraavanlaisiin eriin: joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat, pääomalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, saadut ennakot, ostovelat, rahoitusvekselit, velat saman konsernin yrityksille, velat omistusyhteisyrityksille, siirtovelat ja muut velat. (Salmi 2006, 75; Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 24.)

Joukkovelkakirjalainat ovat jälkimarkkinakelpoisia velkakirjalainoja. Tällä tarkoitetaan, että velkasitoumus on eteenpäin myytävissä. Tällaisia joukkolainoja ovat esimerkiksi obligaatio- ja debentuurilainat. Vaihtovelkakirjalainat ovat velkoja, jotka ovat vaihdettavissa velallisyhtiön osakkeisiin. Pääomalainat liittyvät osakeyhtiön ottamiin lainoihin. Pääomalainan lyhennyksillä ja koroilla on huonompi etuoikeus, kuin muilla veloilla. Tämä tarkoittaa sitä, että konkurssi tilanteessa tai yhtiötä purettaessa, muut velkojat saavat omansa ensin pois. Lainat rahoituslaitoksilta ovat esimerkiksi pankilta tai vakuutusyhtiöltä saatuja lainoja. Eläkelainat ovat eläkelaitokselle tai -säätiölle suoritettuja varojen takaisinlainausta. (Leppäniemi & Kykkänen 2009, 127-128.)

Saadut ennakot ovat saatuja ennakkomaksuja yrityksen myymistä hyödykkeistä. Ostovelat syntyvät vielä maksamatta olevista hyödykkeistä tavarantoimittajalle. Rahoitusvekselit ovat pankkiin diskontattuja ns. omia vekseleitä. Kyseessä on yleensä lyhytaikainen lainanotto. Velat saman konsernin yrityksille erään merkittään velat samaan konserniin kuuluville yrityksille, kuten esimerkiksi emo- tai tytäryrityksille. Näistä tulee antaa tarkempi selvitys liitetiedoissa. Velat omistusyhteisyrityksille erässä esitetään velat osakkuus- ja omistusyhteisyrityksille. Myös näistä tulee antaa tarkempi selvitys liitetiedoissa. Siirtovelka syntyy, kun tilinpäätös laaditaan suoriteperusteiseksi. Muita velkoja voivat olla esimerkiksi ennakonpidätysvelka, sosiaaliturvamaksut tai muilta yrityksiltä otetut velkakirjalainat. (Leppäniemi & Kykkänen 2009, 128-130.)

2.6 Tilinpäätöstietojen oikaisut

Tilinpäätöstietojen oikaisut ovat pääsääntöisesti tilinpäätöserien ja yrityksen tuloksen uudelleenjärjestelyä ja ryhmittelyä tilinpäätösanalyysia varten. Yritykset pystyvät vaikuttamaan tilinpäätöstensä sisältöön harkinnanvaraisten kirjausten kautta. Yritysten tulee

oikaista julkaistut tilinpäätöksensä ennen varsinaista tilinpäätösanalyysia, jotta vertailukelpoisuus säilyisi. Tuloslaskelman ja taseen oikaisun tarkoituksena on juurikin tilinpäätöstietojen tekeminen vertailukelpoisiksi. Mahdollisimman vertailukelpoinen tulos saadaan eri vuosien ja eri yritysten välille suorittamalla samat oikaisutoimenpiteet. (Kallunki & Kytönen 2007, 29, 42.)

Yrityksen tuloksenjärjestelyn keinot voidaan jakaa kahteen ryhmään: reaaliseseen ja kirjanpidolliseen tuloksenjärjestelyyn. Reaalisessa tuloksenjärjestelyssä tuotot ja kulut siirretään yrityksen haluamalle tilikaudelle esimerkiksi nopeuttamalla tai viivästyttämällä omaisuuden myyntiä tai kohdistamalla yrityksen myyntituotot tietylle periodille. Kirjanpidollisia tuloksenjärjestelyjä voidaan tehdä siten, että valitaan tietyille liiketapahtumalle erilaisia kirjausmenetelmiä. Korkojen aktivointi tai kurssitappiot ovat tyypillisiä järjestelykeinoja. (Niskanen & Niskanen 2004, 60.)

2.6.1 Tuloslaskelman oikaisut

Tuloslaskelman oikaisulla pyritään selvittämään tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta. Kirjanpitoasetuksen mukaan virallisessa tuloslaskelmassa ei esitetä myynti- ja käyttökate. Käyttökate on kuitenkin säilytetty Yritystutkimusneuvottelukunnan esittämässä oikaistussa tuloslaskelmassa. Oikaistun tuloslaskelman muut välitulokset poikkeavat myös virallisen tuloslaskelman vastaavista. Liiketulos kertoo oikaistussa tuloslaskelmassa tuloksen varsinaisen liiketoiminnan kustannusten jälkeen, ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä veroja. Tulos ennen satunnaisia tuottoja ja kuluja on nimeltään nettotulos. Satunnaisten tuottojen ja kulujen jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 61.)

Liiketoiminnan muut tuotot määritellään melko laajasti kirjanpitolaissa. Virallisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin lasketaan tuotot, jotka ovat liikevaihdon kaltaisia tuottoja ja jotka liittyvät yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan. Liiketoiminnan muista tuotoista siirretään satunnaisiin tuottoihin muun muassa sellaiset erät, jotka vaikeuttavat yrityksen vuosittaista kannattavuusvertailua. Poikkeukselliset erät, kuten toimialan luopumisesta saadut myyntivoitot tulee myös oikaista. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 14-15.)

Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan palkkaoikaisu tehdään, mikäli omistajien työpanos on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkkakulu sisälly tuloslaskelman kuluihin. Yrityksen tekemä laskennallinen palkkakorjaus määräytyy yrityksen tilikauden liikevaihdon mukaan. Yrityksen vuosittaisen liikevaihdon ollessa esimerkiksi 70 000 – 400 000 euroa, YTN suosittelee palkkakorjauksen määräksi 20 000 euroa/henkilö. Mikäli yrityksen omistajiin kuuluu samasta taloudesta useita henkilöitä, voidaan YTN:n mukaan harkita pienempää palkkakorjausta, esimerkiksi 50 % edellä mainituista luvuista. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 17.)

2.6.2 Taseen oikaisut

Taseen oikaisun tarkoituksena on poistaa sellaiset vastaavien erät, jotka eivät todellisuudessa tuota tuloa. Tarkoituksena on myös merkitä näkyviin sellainen varallisuus, jota ei taseeseen ole merkitty. Taseessa näkymättömät velat merkitään myös oikaistuun taseeseen niiden takaisinmaksuajankohdan mukaan (lyhyt- ja pitkäaikainen vieras pääoma). Omaa pääomaa taas korjataan velkojen ja varojen nettokorjauksilla. (Salmi 2006, 138.)

Aineettomiin hyödykkeisiin pystytään aktivoimaan vain menot, joista odotetaan kertyvän niitä vastaava tulo tulevina vuosina. Kyseiseen ryhmään kuuluvien, vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintamenot pitää aktivoida. Mikäli aineettomia hyödykkeitä on aktivoitu aiheettomasti, nämä poistetaan taseen varoista ja vastaavasti pienennetään samalla määrällä omaa pääomaa. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 26.)

2.7 Tilinpäätöksen liitetiedot

Liitetiedot ovat itsenäinen osa tilinpäätöstä. Liitetietojen tehtävänä on täydentää tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa. Kirjanpitolaissa on liitetietoja koskevia vaatimuksia, jossa se myös määrittellään osaksi tilinpäätöstä. Laissa määrätään, että liitetietojen tulee antaa kirjanpitovelvollisen tuloksesta sekä taloudellisesta asemasta oikea ja riittävä kuva. Liitetietoja tulee antaa niin emoyrityksen tilinpäätökseen sisältyvässä konsernitilinpäätöksessä, kuin yksittäisen yrityksen tilinpäätöksessä. Pienempien yritysten liitetietovaatimukset ovat suppeammat verrattuna isoihin yrityksiin. (Leppiniemi & Kykänen 2009, 156-157; Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 3 luku 1 §.)

2.8 Toimintakertomus

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätökseen tulee liittää toimintakertomus, josta selviää kirjanpitovelvollisen seuraavanlaiset tiedot: tärkeät tiedot yrityksen toiminnan kehittymisestä, tilikauden päättymisen jälkeiset olennaiset tiedot, arvio tulevasta kehityksestä, selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta, kattava arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä tunnusluvut ja muut tiedot henkilöstöstä, ja ympäristötekijöistä. Velvollisuus toimintakertomuksen laatimiseen on pörssiyhtiöillä sekä suurilla kirjanpitovelvollisilla, joilla ylittyy päättäneellä ja seuraavalla tilikaudella kaksi seuraavista rajoista: tilikauden liikevaihto 7,3 milj. euroa, taseen loppusumma 3,65 milj. euroa tai keskimääräinen henkilöstömäärä 50. Muilta kirjanpitovelvollisilta ei vaadita toimintakertomuksen laatimista. Mikäli yritys haluaa laatia vapaaehtoisen toimintakertomuksen, tulee siitä ilmetä tilikauden olennaiset tapahtumat, arvio tulevasta kehityksestä ja selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.)

3 Tilinpäätösanalyysi

3.1 Tilinpäätösanalyysi yleisesti

Tilinpäätösanalyysillä tarkastellaan yrityksen taloudellisen menestyksen osatekijöitä ja niiden kehitystä erilaisten tunnuslukujen ja menetelmien avulla. Tilinpäätösanalyysin avulla voidaan vertailla eri yritysten taloudellista tilaa samalla ajanhetkellä sekä arvioida yksittäisten yritysten talouden kehitystä eri ajanjaksoina. Tilinpäätösanalyysi jaetaan suoriteperusteiseen tilinpäätösanalyysiin, rahavirta-analyyseihin ja markkinaperusteiseen analyysiin. Suoriteperusteisessa tilinpäätösanalyysissä tulot ja menot kirjataan niiden syntyessä. Rahavirta-analyysissä seurataan rahan liikkeitä, jolloin menoja ja tuloja ei kohdisteta eri tilikausille ja markkinaperusteisessa analyysissä tilinpäätösinformaatio yhdistetään osakemarkkinoilta saatavaan informaatioon. Tilinpäätösanalyysillä tuotetaan tietoa yleensä toiminnan näkökulmasta, jolloin saadaan tärkeää informaatiota yrityksen eri sidosryhmille. Näitä sidosryhmiä, jotka ovat kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta tilasta, ovat omistajat, sijoittajat, verottajat velkojat ja asiakkaat. (Kallunki & Kytönen 2007, 14.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät

Tilinpäätösanalyysin vaiheet voidaan jaotella kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen muokkaus, jonka tavoitteena on standardoida lähtöaineisto. Lähtöaineistojen standardoinnista eli tilinpäätöstietojen oikaisuista kerrottiin tarkemmin luvussa 2.6. Standardisoitu lähtöaineisto mahdollistaa tarkan tilinpäätösinformaatiovertailun eri yritysten välillä sekä saman yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätöksiin. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Toinen vaihe on mittauskohteiden sekä niitä vastaavien analyysimenetelmien valinta. Analyysin tekijä ja käyttötarkoitus päättävät sen, mitä analyysilla halutaan mitata tai mitä menetelmiä on perusteltua käyttää. Tilinpäätösanalyysin kolmannessa vaiheessa tutkitaan yritysten taloudellista menestystä erilaisten tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Käytettävissä olevat analyysitekniikat luokitellaan prosenttilukumuotoisten tilinpäätösten laadintaan, trendianalyysiin, tunnuslukuanalyysiin ja kassavirta-analyysiin. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Prosenttilukumuotoisessa tilinpäätöksessä tilinpäätösten erät esitetään prosentteina liikevaihdosta tai taseen loppusummasta. Näin saadaan tilinpäätöserien keskinäiset suhteet saman vuoden sisällä selkeästi esille. Trendianalyysissa laaditaan prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset vertailua varten useammilta peräkkäisiltä tilikausilta. Trendianalyysissa pidetään tarkasteluperiodin ensimmäistä vuotta perusvuotena. Tunnuslukuanalyysissa lasketaan tilinpäätöksen pohjalta erinäisiä tunnuslukuja, jotka mittaavat yrityksen menestymisen ja taloudellisen tilanteen eri osatekijöitä, kuten esimerkiksi kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Kassavirta-analyysissa laaditaan kassavirta- tai rahoituslaskelmia, joissa on liitetietojen avulla muokattu suoriteperusteisen tilinpäätöksen erät kassaperusteiseksi. Kassavirta-analyysista saadaan suurin hyöty irti, yhdistämällä se muista analyysimenetelmistä saatavaan informaatioon. (Niskanen & Niskanen 2004, 19-20.)

Tilinpäätösanalyysin eri menetelmien avulla saatujen lukujen arviointi sekä lukujen taustalla olevien syy- ja seuraussuhteiden selvittäminen on erittäin olennaista. Tilinpäätöksestä saatuja tunnuslukuja verrataan yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätöslukuihin tai muiden yritysten tunnuslukuihin. Tilinpäätösanalyysi voidaan vertailukohteiden perusteella jaotella tiettyä vuotta koskevaan ajalliseen poikkileikkausanalyysiin,

jossa yritystä verrataan tiettyinä vuonna muihin saman toimialan yrityksiin sekä aikasarja-analyysiin, jossa tutkitaan yrityksen omaa taloudellista kehitystä pidemmällä aikavälillä. Analyysityypit ovat myös helposti yhdistettävissä. (Niskanen & Niskanen 2004, 20.)

3.3 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut

Tärkeä osa tilinpäätösanalyysia on tunnuslukuanalyysi, jonka tuottamaa informaatiota käytetään myös yksityiskohtaisempien analyysien osana, kuten esimerkiksi yritystutkimuksen. Tunnuslukuanalyysin avulla esitetään ja selvitetään yrityksen taloudellinen tilanne ja tehdään johtopäätöksiä muutamien mittareiden eli tunnuslukujen perusteella. (Niskanen & Niskanen 2004, 9.)

Tyypillisimmät tilinpäätöksen perusteella laskettavat tunnusluvut jaetaan kolmeen ryhmään: kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. Omiksi ryhmikseen voidaan laskea myös kiertonopeutta mittaavat tunnusluvut sekä konkurssin ennustamisessa käytettävät z-luvut. Lisäksi tilinpäätöksestä voidaan selvittää myös osakekohtaisia tunnuslukuja sekä kassavirtalaskelmiin perustuvia tunnuslukuja. Tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään pääsääntöisesti suhdelukumuotoisina, jolloin jokin tilinpäätöksen erä on suhteutettu toiseen tilinpäätöserään, kuten liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Tunnuslukujen suhteuttaminen mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. Tunnuslukujen on kuitenkin täytettävä niin sanottu proportionaalisuuden vaatimus, jotta vertailu eri yritysten ja vuosien välillä olisi mahdollista. Proportionaalinen vaatimus tarkoittaa, että laskettaessa esimerkiksi kannattavuutta mittaavaa tunnuslukua, tulee tunnusluvun arvon olla sama yhtä kannattavalla yrityksellä yrityksen kokoerosta riippumatta. (Niskanen & Niskanen 2004 110-111.)

Tilinpäätöstietojen oikeellisuus ja luotettavuus vaikuttavat oleellisesti tunnuslukujen antamien mittaustulosten tarkkuuteen. Tunnuslukujen toimivuuden katsotaan riippuvan kahdesta tekijästä. Ensimmäinen tekijä on tunnusluvun validiteetti eli mittaako tunnusluku sitä ominaisuutta, jota sen on tarkoitus mitata. Kun tunnusluku antaa keskimäärin oikeat tulokset, katsotaan sen olevan validi. Toinen tekijä on tunnusluvun luotettavuus eli reliabiliteetti. Tunnusluvun todetaan olevan reliaabeli, kun sen antamien tulosten hajonta on pieni. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.)

3.4 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen toiminnan tulee olla kannattavaa sen jatkuvuuden, kasvun ja työpaikkojen turvaamisen vuoksi. Tilinpäätösanalyysissä mitataan kannattavuutta koko yrityksen tasolla. Yrityksen kannattavuutta voidaan tarkastella lyhyellä aikavälillä käyttämällä voittoprosenttia tai katetuottoprosenttia, jotka antavat suhteellisen kuvan yrityksen kannattavuudesta. Näiden tunnuslukujen arvoja voidaan vertailla saman toimialan samankokoisiin yrityksiin tai oman yrityksen aikaisempien vuosien lukuihin. Oman pääoman tuottoprosentilla ja sijoitetun pääoman tuottoprosentilla mitataan yleisesti pitkän aikavälin kannattavuutta. Pääoman tuottoprosentti kertoo yrityksen tuloksen suhteen yrityksen koko pääomaan. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti kertoo, paljonko on saatu tuottoa esimerkiksi pankkien ja omistajien sijoittamalle pääomalle. Muita kannattavuuden tunnuslukuja ovat tuloksen rakenteeseen liittyvä käyttökateprosentti ja rahoitustulosprosentti sekä pääoman tuottoon liittyvä koko pääoman tuottoprosentti. (Eskola & Mäntysaari 2006, 124-125.)

3.4.1 Käyttökate

Käyttökate on hyvä yrityksen toiminnallisen tehokkuuden mittari. Käyttökate saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvat kulut ja tämän jälkeen operatiivisen toiminnan kiinteät kulut. Käyttökateprosentti kertoo, kuinka monta prosenttia liikevaihdosta jää kattamaan pääomakuluja ja tuottamaan tulosta. (Vilkkumaa 2010, 169.)

$$\text{Käyttökate -\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 2. Käyttökateprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 88).

Käyttökateprosentille ei ole yleispätevää arvoa. Arvioitaessa käyttökateetasoa on otettava huomioon toimiala, sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistovaatimukset ja vieraan pääoman rahoituskulujen määrä. Yritystutkimusneuvottelukunta on määritellyt toimialoittain seuraavanlaiset käyttökateprosenttien vaihteluvälit: teollisuus 10–25 %, palvelu 5-15 % ja kauppa 2-10 %. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.)

3.4.2 Liiketulosprosentti

Virallisen tuloslaskelmakaavan mukaan ensimmäinen välitulos on liikevoitto (tappio). Tunnusluku kertoo, paljonko varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos on oikaistun tuloslaskelman ensimmäinen välitulos. Se poikkeaa virallisen tuloslaskelman liikevoitosta tehtyjen oikaisujen määrällä. Tällaisia oikaisuja voivat olla esimerkiksi palkkaoikaisut sekä liiketoiminnan muista tuotoista ja kuluista tehdyt siirrot satunnaisiin eriin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.)

$$\text{Liiketulos -\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 3. Liiketulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 88).

Tunnusluku soveltuu toimialan sisäiseen vertailuun ja sillä seurataan myös yksittäisen yrityksen kehitystä. Joissakin tapauksissa tunnusluku soveltuu myös eri toimialojen vertailuun. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut seuraavanlaiset ohjeavrot liiketulosprosenttia arvioitaessa: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.)

3.4.3 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti kertoo, montako prosenttia yrityksen liikevaihdosta jää voittoriville asti. Nettotulos saadaan lisäämällä liiketulokseen rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot. Yrityksen nettotuloksen tulee olla positiivinen, jotta toiminta olisi kannattavaa. Nettotulosprosentin suuruus määrittää, paljonko voidaan jakaa osinkoa omistajille pidemmällä aikavälillä. (Vilkkumaa 2010, 47; Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 57.)

$$\text{Nettotulos -\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 4. Nettotulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 88).

3.4.4 Rahoitustuloprosentti

Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen vähennetyt poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustuloksen tulee ylittää nollataso, sillä sen on riitettävä lainojen lyhennykseen, investointien omarahoitusosuuksiin, käyttöpääoman lisäykseen ja voitonjakoon omalle pääomalle. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 57.)

$$\text{Rahoitustulos -\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{poistot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuvio 5. Rahoitustulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 88).

3.4.5 Oman pääoman tuotto prosentti

Oman pääoman tuotto prosentti (ROE, Return On Equity) mittaa, paljonko yritys tekee tuottoa omistajilta saaduille pääomille. Oman pääoman tuotto prosenttia tulee verrata yrityksen omistajien asettamiin tuottovaatimuksiin. Tähän oleellisesti vaikuttaa olemassa oleva sijoituksen riski. Yrityksen pitää pystyä aikaansaamaan tuottoa oman pääoman lisäksi myös vieraalle pääomalle. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 60.)

$$\text{Oman pääoman tuotto -\%} = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskim. tilikaudella}} * 100$$

Kuvio 6. Oman pääoman tuotto prosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 89).

Salmi on määritellyt oman pääoman tuotolle seuraavanlaiset ohje arvot: yli 20 % hyvä, 10-19 % tyydyttävä ja alle 10 % heikko (Salmi 2006, 165).

3.4.6 Kokonaispääoman tuotto prosentti

Koko pääoman tuotto prosentilla mitataan yrityksen liiketoiminnan tuottamaa tuottoa kokonaispääomalle. Mikäli tilikauden oikaistu oma pääoma on negatiivinen, on kokonaispääoman oltava vähintään vieraan pääoman suuruinen. Tunnusluku on käyttökel-poinen silloin, kun jakoa korottomaan ja korolliseen pääomaan ei pystytä selvittämään. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 58.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto -\%} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskim. tilikaudella}} * 100$$

Kuvio 7. Kokonaispääoman tuottoprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 89).

Yritystutkimusneuvottelukunta on määritellyt kokonaispääoman tuotolle seuraavanlaiset ohjearvot: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 59).

3.4.7 Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista on sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI, Return On Investment). Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan pääomia, joiden sijoittajat vaativat suoranaista tuottoa sijoitukselleen. Näitä sijoittajia voivat olla korolliset vieraan pääoman sijoittajat ja oman pääoman sijoittajat eli omistajat. Myös nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa. Laskettaessa sijoitettua pääomaa, tulee muistaa että pääoma koostuu kolmesta osasta: omasta pääomasta, korollisesta vieraasta pääomasta ja korottomasta vieraasta pääomasta. (Salmi 2006, 160-161.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto -\%} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskim. tilikaudella}} * 100$$

Kuvio 8. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 89).

Sijoitetun pääoman tuotolle annetaan Salmen mukaan seuraavanlaiset ohjearvot: yli 15 % hyvä, 5-14 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko (Salmi 2006, 162).

3.5 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Yrityksen vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen oman pääoman suhdetta koko pääomaan. Yrityksen vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä suoriutua veloistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomarakenteen eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Vakavaraisella yrityksellä on tarpeeksi omaa pääomaa selviytyäkseen huonoista ajoista ja vieraan pääoman rahoituksen koroista ilman,

että varsinaisen liiketoiminnan jatkuvuus vaarantuu. Vakavaraisuuden tunnuslukujen arviointi ei ole aina kovin yksinkertaista. Joissakin markkinatilanteissa omavaraisuusastetta ei kannata päästää kasvamaan liian suureksi, sillä vieraalla pääomalla on myös etunsa. Yksi näistä eduista on vieraan pääoman omaa pääomaa pienempi tuottovaatimus. Vieraan pääoman korkojen vähennyskelpoisuus verotuksessa on myös eduksi. Muita vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat suhteellinen velkaantuneisuus, joka osoittaa yrityksen vieraan pääoman suhteen yrityksen liikevaihtoon ja net gearing, joka kertoo nettovelan suhteen omaan pääomaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 130; Vilkkumaa 2010, 50-51.)

3.5.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen oman pääoman suhteen yrityksen toimintaan sitoutuneen koko pääomaan. Omavaraisuusasteella mitataan yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä esimerkiksi veloista pitkällä aikavälillä. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan omavaraisuusastetta laskettaessa, kaavassa käytetään oikaistua pääomaa ja oikaistua taseen loppusummaa. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 60.)

$$\text{Omavaraisuusaste(\%)} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakot}} * 100$$

Kuvio 9. Omavaraisuusaste (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 90).

Yritystutkimusneuvottelukunta on määritellyt omavaraisuusasteelle seuraavanlaiset ohjearvot: yli 40 % hyvä, 20-40 % tyydyttävä ja alle 20 % heikko (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 62).

3.5.2 Nettovelkaantumisaste

Gearing-luvulla eli nettovelkaantumisasteella määritellään nettovelan suhde omaan pääomaan. Tunnusluvun arvon ollessa alle 1 tai 100%, sitä pidetään hyvänä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 63.)

$$\text{Gearing-\%} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}} * 100$$

Kuvio 10. Nettovelkaantumisaste (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 90).

3.5.3 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku tarkoittaa sitä, että yrityksen vieras pääoma eli velat suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnuslukua voidaan vertailla eri yritysten kesken samalla toimialalla. Suhteellista velkaantuneisuutta voidaan parantaa kasvattamalla liikevaihtoa tai pienentämällä vierasta pääomaa. (Niskanen & Niskanen 2004, 132.)

$$\text{Velka -\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat - saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} * 100$$

Kuvio 11. Velkaprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 90).

3.6 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä ja mahdollisuutta selviytyä juoksevista ja erääntyvistä velvoitteistaan lyhyellä aikavälillä sekä kykyä suoriutua yllättävistä maksuista. Yrityksen likvidejä varoja ovat kassavarat, nopeasti nostettavissa olevat pankkitalletukset sekä helposti rahaksi muutettavissa oleva omaisuus (pörssinoteeratut osakkeet). (Niskanen & Niskanen 2004, 117.)

Maksuvalmiuden tunnusluvuista erityisesti kiinnostuneita ovat velkojat ja tavarantoimittajat. Taseen lyhytvaikutteiset erät ovat maksuvalmiuden mittareiden perusta. Näitä eriä ovat brutto- ja nettokäyttöpääoma, joita kutsutaan myös yhteisnimellä käyttöpääoma tai liikepääoma. Bruttokäyttöpääomaan kuuluvat yrityksen vaihto-omaisuus eli erilaiset varastot sekä rahoitusomaisuus, johon kuuluvat kassa, myyntisaatavat ja jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit. Bruttokäyttöpääomasta selviää, paljonko yrityksen liiketoiminnan pyörittäminen sitoo varoja vaihto- ja rahoitusomaisuuteen. Kun bruttokäyttöpääomasta vähennetään yrityksen lyhytaikaiset velat, saadaan nettokäyttöpääoma. Nettokäyttöpääoma kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen käyttöpääomasta on rahoitettu pitkäaikaisella vieraalla pääomalla tai omalla pääomalla. Yrityksen maksu-

valmiutta mittaavia tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio. Käyttöpääoman maksuvalmiutta mittaa nettokäyttöpääomaprocentti. (Niskanen & Niskanen 2004, 117-118.)

Kassanhallinta on lyhyen aikavälin rahoitushallinnon keskeinen osa. Kassanhallinnasta on olemassa erilaisia yrityskohtaisia määritelmiä. Suppeimmillaan kassanhallinta käsittää käteiskassan ja pankkitilien hallinnan. Laajempi käsite kattaa myös muun rahoitusomaisuuden sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman hallinnan. Materiaalitoiminnot voidaan myös lukea kassanhallintaan. (Kinnunen & Leppiniemi & Puttonen & Virtanen 2002, 239.)

3.6.1 Quick ratio

Quick ratio -tunnusluvulla mitataan yrityksen selviytymistä lyhytaikaisista veloista pelkällä rahoitusomaisuudella. Maksuvalmiuden arvioidaan olevan hyvä, mikäli rahoitusomaisuus riittää kattamaan lyhytaikaisen vieraan pääoman. Tunnuslukua laskettaessa, saadut ennakot vähennetään yleensä lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta, sillä ne eivät edusta muiden velkojen kaltaista luottovelvoitetta. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 12. Quick ratio (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 92).

Yritystutkimusneuvottelukunta on määritellyt Quick ratio -tunnusluvulle seuraavanlaiset ohjearvot: yli 1 hyvä, 0,5-1 tyydyttävä ja alle 0,5 heikko (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 66).

3.6.2 Current ratio

Current ratio -tunnusluku on hyvin samankaltainen quick ration kanssa. Current ratiolla mitataan taseen rakenteen avulla, riittävätkö yrityksen varat juoksevien menojen kattamiseen. Tunnuslukua laskettaessa otetaan rahoitusomaisuuden lisäksi myös vaihto-omaisuus huomioon. Quick ratioon verrattuna, current ratio on tarkasteluperspektiivil-

tään hieman pidempiaikaisempi. Sekä Quick että current ratio mittaavat maksuvalmiutta yrityksen tilinpäätöshetkellä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 67.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 13. Current ratio (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 92).

Yritystutkimusneuvottelukunta on määritellyt current ratiolle seuraavanlaiset ohjearvot: yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä ja alle 1 heikko (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 67).

3.6.3 Nettokäyttöpääomaprocentti

Kolmas yleisesti käytetty likviditeetin tunnusluku tilinpäätösanalyysissä on nettokäyttöpääomaprocentti. Nettokäyttöpääoma kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen käyttöpääomasta on rahoitettu omalla pääomalla ja kuinka paljon pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Nettokäyttöpääomaprocentti taas kertoo yrityksen nettokäyttöpääoman suhteen liikevaihtoon. Tunnuslukua tarkastellaan usean vuoden ajalta. (Niskanen & Niskanen, 2004, 121.)

$$\text{Nettokäyttöpääoma -\%} = \frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

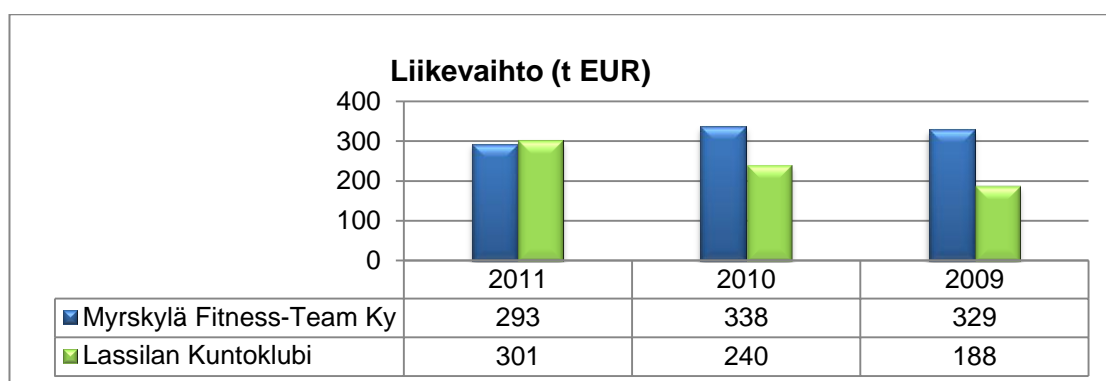
Kuvio 14. Nettokäyttöpääomaprocentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 92).

4 Tilinpäätösanalyysi Myrskylä Fitness-Team Ky

Tässä luvussa esittelen Myrskylä Fitness-Team Ky:n tilinpäätöstietojen oikaisut sekä analysoin Fitness-Teamin tilinpäätöstietoja taloudellisten tunnuslukujen kautta. Luvussa kolme olen esittänyt kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden eri tunnuslukuja. Tässä luvussa en tule kuitenkaan käyttämään kaikkia luvussa kolme esitettyjä tunnuslukuja. Tilinpäätösanalyysiin valitsin tunnusluvut, jotka olivat analyysin kannalta kaikkein oleellisimmat ja jotka antoivat yrityksen taloudellisesta tilanteesta realistisen kuvan.

Aion myös vertailla tässä luvussa Fitness-Teamin taloudellisia tunnuslukuja samalla alalla toimivan Time Life Oy:n tunnuslukuihin. Time Life Oy:hyn kuuluu kolme kuntosalia eri puolelta pääkaupunkiseutua. Vertailuun valitsin näistä kolmesta toimipisteestä Helsingin Lassilassa toimivan kuntosalin, nimeltään Lassilan Kuntoklubi. Muut toimipisteet sijaitsevat Helsingin Käpylässä ja Vantaan Hakunilassa.

Valintaani vaikutti Fitness-Teamin ja Lassilan Kuntoklubin samalla tasolla liikkuva liikevaihto (kuvio 15). Yritysvertailu tulee olemaan myös hieman realistisempaa samankokoisten yritysten kesken, kuin verrattaessa esimerkiksi suuren kokoluokan yritykseen.

Kuvio 15. Liikevaihto vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

4.1 Tilinpäätöstietojen oikaisut

Tilinpäätöstietojen oikaisut ovat tilinpäätöserien ja yrityksen tuloksen uudelleenjärjestelyä ja ryhmittelyä tilinpäätösanalyysia varten. Tuloslaskelman ja taseen oikaisun tarkoituksena on pääsääntöisesti tilinpäätöstietojen tekeminen vertailukelpoisiksi. (Kallunki & Kytönen 2007, 29.) Tilinpäätöstietojen oikaisuista kerroin tarkemmin luvussa 2.6.

Myrskylä Fitness-Team Ky:n tilinpäätöstietoihin ei tarvinnut oikaisuja tehdä kovinkaan paljoa. Tarvittavat oikaisut tein noudattamalla Yritystutkimusneuvottelukunnan laatimaa oikaistun tilinpäätöksen kaavaa. Fitness-Teamin oikaistut tilinpäätöstiedot vuosilta 2009–2011 löytyvät raportin lopusta liitetiedoista. Seuraavissa kappaleissa esittelen tekemiäni oikaisuja Fitness-Teamin tilinpäätöstietoihin.

Fitness-Teamin tilinpäätöksessä esitetty liikevaihto koostuu vain varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien palveluiden ja tuotteiden myyntituotoista, joista on vähennetty annetut alennukset ja arvonalisäverot. Tämän osalta ei siis ole tarvetta oikaisuille.

Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat pääsääntöisesti huoneistojen vuokratuotoista. Vuosina 2009 ja 2010 tehtiin pieniä oikaisueriä liiketoiminnan muista tuotoista, satunnaisiin tuottoihin. Vuonna 2009 Fitness-Team oli saanut vakuutus- ja vahingonkorvauksia ja vuonna 2010 työllistämisavustusta. Nämä oikaistut erät olivat kuitenkin melko pieniä, joten ne eivät vaikuta merkittävästi yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin.

Oikaistun tuloslaskelman aine- ja tarvikekäyttöön yhdistin varastojen muutoksen. Vuonna 2010 Fitness-Teamin varasto pienenee, eli oikaistussa tuloslaskelmassa aine- ja tarvikeostot kasvavat. Vastaavasti muina tarkasteltavina vuosina varasto kasvaa, joten aine- ja tarvikeostot pienenevät.

Henkilöstökuluihin yhdistettiin ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot sekä eläkekulut ja muut henkilösivukulut. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan tilinpäätösanalyysin palkkaoikaisu suositellaan tehtäväksi, mikäli omistajien työpanos on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkkakulu sisälly tuloslaskelman kuluihin. Yrityksen vuosittaisen liikevaihdon ollessa 70 000 – 400 000 euroa, YTN suosittelee palkkakorjauksen määräksi 20 000 euroa/henkilö. Mikäli yrityksen omistajiin kuuluu samasta taloudesta useita henkilöitä, voidaan YTN:n mukaan harkita pienempää palkkakorjausta, esimerkiksi 50 % edellä mainituista luvuista. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 17.) Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeistuksen mukaisesti tein Fitness-Teamin tuloslaskelmaan 20 000 euron suuruisen palkkaoikaisun.

Fitness-Teamin liiketoiminnan muut kulut koostuvat muun muassa erilaisista ylläpito-, vakuutus-, mainos- ja markkinointikuluista sekä henkilökunnan vapaa-aikaan ja koulutuksiin liittyvistä kuluista. Vuonna 2011 Fitness-Teamilla oli käyttöomaisuuden luovutustappioita, jotka luetaan myös liiketoiminnan muihin kuluihin. Kyseisiin kuluihin tehtiin yksi oikaisu vuodelta 2011, joka oli muiden vapaaehtoisten henkilösivukulujen oikaisu satunnaisiin kuluihin. Kyseinen kuluerä oli ainoa, joka esiintyi tarkastelemallani ajanjaksolla, joten katsoin tämän kuuluvan satunnaisiin kuluihin.

Taseen oikaisun tarkoituksena on poistaa sellaiset vastaavien erät, jotka eivät todellisuudessa tuota tuloa. Tarkoituksena on myös merkitä näkyviin sellainen varallisuus, jota ei taseeseen ole merkitty. (Salmi 2006, 138.)

Fitness-Teamin tulee kirjanpitovelvollisena noudattaa tasetta laadittaessa samaa kaavaa, kuin muidenkin yritysten. Yrityksen pienestä koosta johtuen, Fitness-Team saa laatia taseensa lyhennetyssä muodossa. Fitness-Team on laatinut taseensa lyhennetyssä muodossa, mistä johtuen oikaistun taseen erät saatiin suurilta osin suoraan taseerittelystä.

4.2 Kannattavuus

Yrityksen toiminnan tulee olla kannattavaa sen jatkuvuuden ja kasvun kannalta. Kannattavuutta mitataan tilinpäätösanalyysissä koko yrityksen tasolla. Kannattavuuden tunnusluvuista olen valinnut käyttökateprosentin, liikeulosprosentin, nettotulosprosentin sekä sijoitetun pääoman tuottoprosentin ja oman pääoman tuottoprosentin kuvaamaan Myrskylä Fitness-Team Ky:n taloudellista tilannetta.

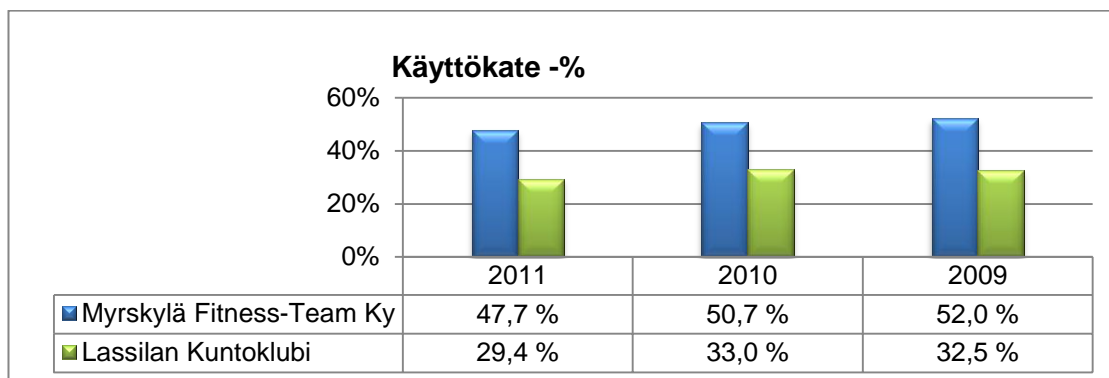
Taulukko 1. Myrskylä Fitness-Team Ky:n kannattavuuden tunnusluvut (Myrskylä Fitness-Team Ky).

Kannattavuuden tunnusluvut	2011	2010	2009
Käyttökate -%	47,7 %	50,7 %	52,0 %
Liikeulos -%	28,6 %	31,5 %	32,0 %
Nettotulos -%	25,3 %	29,6 %	27,0 %
Sijoitetun pääoman tuotto -%	12,5 %	14,8 %	13,9 %
Oman pääoman tuotto -%	47,7 %	98,3 %	260,7 %

Fitness-Teamin käyttökate (kuvio 16) on tarkastelujakson aikana pysynyt viiden prosenttiyksikön sisällä ja vuonna 2011 käyttökate oli 47,7 %. Liikevaihto on pysynyt suunnilleen samalla tasolla vuosina 2009 ja 2010. Vuonna 2011 liikevaihto laski reilulla kymmenellä prosentilla verrattuna edelliseen tilikauteen. Liikevaihdon laskiessa Fitness-Teamin ostot sekä liiketoiminnan muut kulut pysyivät tarkasteltavina vuosina ennallaan, mistä johtuu käyttökateen pieni lasku. Myös henkilöstökulujen tasainen nousu selittää omilta osin käyttökateen laskun tarkasteltavien vuosien välillä.

Käyttökateprosentille ei ole yleispätevää arvoa ja sitä arvioitaessa otetaan yleensä huomioon esimerkiksi yrityksen toimiala. Luvussa 3.4.1 kerroin eri toimialojen käyttökatteiden vaihteluväleistä. Yritystutkimusneuvottelukunnan määrittelemä käyttökateen vaihteluväli palvelualalle on 5-15 %. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.) Fitness-Teamin käyttökateprosentti on siis ollut jokaisena tarkasteltavana vuotena erittäin hyvä, kun sitä verrataan palvelualan käyttökateen vaihteluväliarvoihin.

Lassilan Kuntoklubin käyttökate jää selkeästi Fitness-Teamin käyttökatteesta, mutta on silti erittäin hyvällä mallilla. Lassilan Kuntoklubi on onnistunut kasvattamaan liikevaihtoaan suhteessa henkilöstökuluihin sekä liiketoiminnan muihin kuluihin nähden. Vuonna 2011 liiketoiminnan muut kulut kasvoivat suhteessa liikevaihtoon, mikä painoi käyttökateä alas kyseisenä vuonna. Käyttökateen ero yritysten välillä johtuu toimitiloista, joissa yritykset harrastavat liiketoimintaa. Lassilan Kuntoklubi toimii Helsingissä vuokratiloissa, joista yritykselle koituu suuret kustannukset verrattuna Fitness-Teamiin. Fitness-Teamin Myrskylän toimipiste toimii niin ikään vuokratiloissa, mutta huomattavasti halvemmalla kuin Lassilan Kuntoklubi.

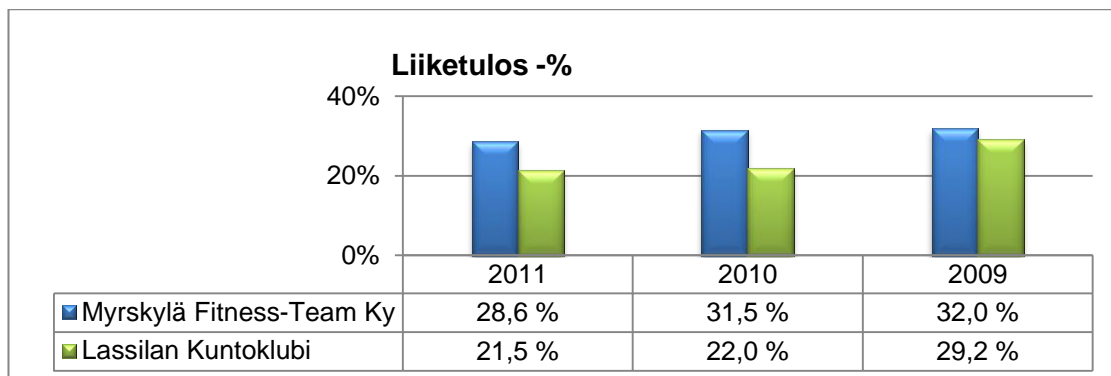

Kuvio 16. Käyttökate -% vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Fitness-Teamin liike-tulosprosentti (kuvio 17) laski hieman jokaisena tarkasteltavana vuotena. Vaikka suunnitelman mukaiset poistot pienenevät joka vuosi, niin silti liike-tulosprosentti laski. Fitness-Teamin liike-tulosprosentti on kuitenkin erittäin hyvä, verrattaessa Yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohje-arvoihin. YTN pitää hyvänä liike-tulosprosentin rajana yli kymmentä prosenttia. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 56.)

Lassilan Kuntoklubi ylittää myös erittäin hyvään liike-tulosprosenttiin vuosina 2009-2011. Vuonna 2009 vertailtavien yritysten liike-tulosprosentit olivat kolmen prosenttiyksikön

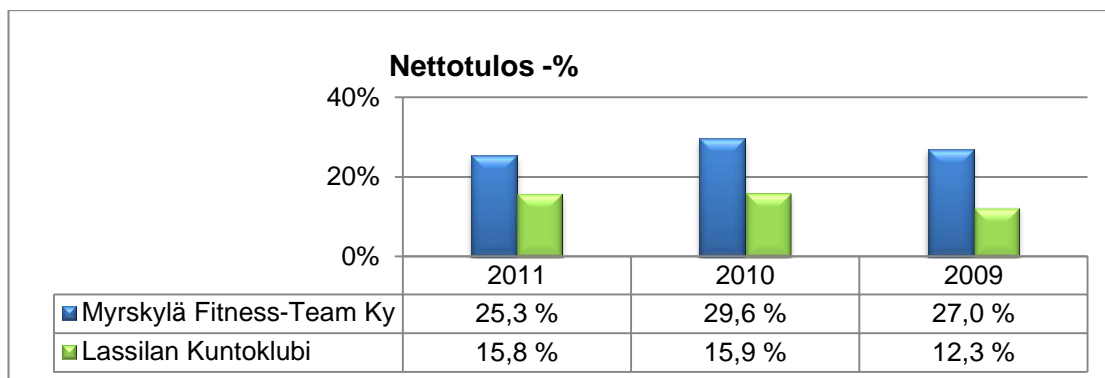
päässä toisistaan. Toisin kuin Fitness-Teamilla, Lassilan Kuntoklubin poistot nousivat melko huomattavasti vuonna 2010, mistä johtuen Lassilan Kuntoklubin liike-tulospro-sentti laski seuraavana tilikautena. Vuonna 2011 Lassilan Kuntoklubin poistot ja liike-tulosprosentti pysyivät ennallaan verrattuna edellisvuoteen.

Kuvio 17. Liiketulos -% vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Fitness-Teamin nettotulosprosentti (kuvio 18) kasvoi vuodesta 2009 vuoteen 2010 noin kolmella prosenttiyksiköllä hyvän liiketuloksen ja pienentyneiden korko- ja rahoituskulu-jen myötä. Vuonna 2011 liike-tulos hieman heikkeni ja korko- ja rahoituskulut nousivat, minkä myötä nettotulosprosentti laski noin neljällä prosenttiyksiköllä kyseisenä vuonna. Laskusta riippumatta Fitness-Teamin nettotulosprosentti on hyvällä tasolla.

Lassilan Kuntoklubin nettotulosprosentti on huomattavasti heikompi, kuin Fitness-Teamin nettotulosprosentti. Pääsyyinä tähän on yritysten yhtiömuoto. Lassilan Kunto-klubi kuuluu Time Life Oy:hyn, joka on osakeyhtiö. Tässä tapauksessa nettotulos saa-daan, kun liike-tuloksesta vähennetään muun muassa korko- ja muut rahoituskulut sekä välittömät verot. Fitness-Team taas on kommandiittiyhtiö, jonka verotettava tulo jaetaan tulo-osuuksiksi yhtiömiehille, joko pääoma- tai ansiotulona. Fitness-Teamin nettotulos-prosenttia laskettaessa ei siis ole otettu verotusta huomioon.

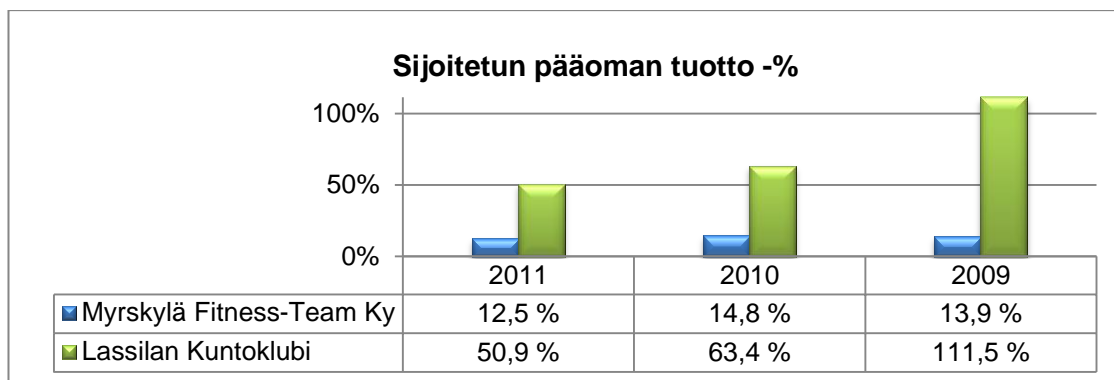

Kuvio 18. Nettotulos -% vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti on yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista. Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan pääomia, joiden sijoittajat vaativat suoranaista tuottoa sijoitukselleen. (Salmi 2006, 160.)

Salmi on vuonna 2006 julkaistussa kirjassaan, "Mitä tilinpäätös kertoo", määritellyt sijoitetun pääoman tuotto prosentille ohjearvot. Salmen mukaan Fitness-Teamin toiminta on sijoitetun pääoman tuotto prosentilla mitattuna ollut tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2010 Fitness-Teamin sijoitetun pääoman tuotto prosentti (kuvio 19) oli 14,5 %, joka jää puoli prosenttiyksikköä Salmen määrittelemästä hyvän sijoitetun pääoman tuotto prosenttiin rajasta. (Salmi 2006, 162.) Vuosien 2009 ja 2011 heikompi nettotulos painoi sijoitetun pääoman tuotto prosenttia hieman alas verrattuna vuoteen 2010, mutta ei mitenkään merkittäväällä tavalla.

Lassilan Kuntoklubin sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut vuosina 2009-2011 erittäin hyvä. Tässä kohtaa on hyvä tarkastella kyseisen tunnusluvun validiteettia. Lassilan Kuntoklubi ei omista kuntosalitilojaan, vaan toimii vuokratiloissa. Heidän tilinpäätöstiedoista käy ilmi, että heillä ei ole ollut ollenkaan pitkäaikaista vierasta pääomaa vuosina 2009-2011. Tilanne on täysin päinvastainen verrattaessa Fitness-Teamiin. Fitness-Teamilla on huomattavasti pitkäaikaista vierasta pääomaa ja yritys omistaa Mäntsälässä sijaitsevan rakennuksen, jonka toimitiloissa kuntosali harjoittaa liiketoimintaa. Lassilan Kuntoklubin tunnusluku on erittäin hyvällä tasolla, mutta yritysten vertailu kyseisellä tunnusluvulla ei tässä tapauksessa anna luotettavaa informaatiota.

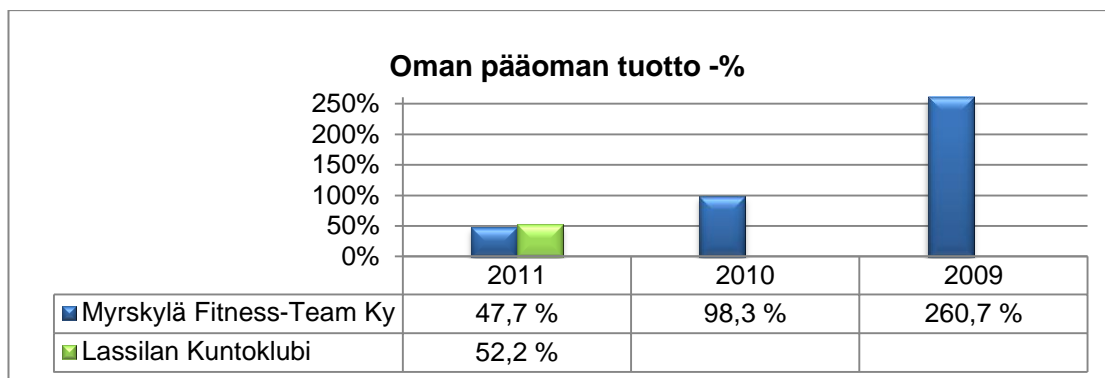

Kuvio 19. Sijoitetun pääoman tuotto -% vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Return On Equity (ROE) eli oman pääoman tuotto prosentti kuvaa, paljonko yritys tekee tuottoa omistajilta saaduille pääomille. Oman pääoman tuotto prosenttia verrataan yrityksen omistajien asettamiin tuottovaatimuksiin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 60.)

Salmi on määritellyt myös oman pääoman tuotto prosentille tietyt ohjearvot. Oman pääoman tuoton ollessa yli 20 %, tuottoa pidetään hyvänä. (Salmi 2006, 165.) Fitness-Teamin oman pääoman tuotto prosentti (kuvio 20) on ollut jokaisena tarkasteluvuotena reilusti yli 20 %:n, mikä on omistajien kannalta erittäin positiivinen asia.

Oman pääoman tuotto prosenttia laskettaessa, otetaan huomioon yrityksen tilikauden nettotulos ja oikaistu oma pääoma keskimäärin. Vuoden 2009 oman pääoman tuotto prosenttia laskettaessa, otetaan huomioon myös vuoden 2008 oma pääoma. Fitness-Teamin oma pääoma on ollut vuonna 2008 melko lähellä nollaa. Tämä johtuu kyseisen tilikauden aikana tehdyistä yksityisnostoista. Yksityisnostot ovat olleet lähes yhtä suuret, kuin yhtiömiesten panokset, kertyneet voittovarot ja tilikauden voitto yhteensä. Tämän takia vuoden 2009 oman pääoman tuotto prosentti on erittäin korkea.

Kuvio 20. Oman pääoman tuotto -% vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Myrskylä Fitness-Team Ky:n kannattavuuden tunnusluvut viittaavat siihen, että yrityksen toiminta on ollut hyvin kannattavaa vuosina 2009-2011. Tunnusluvut ovat pysyneet tasaisesti hyvällä tasolla, eikä suuria notkahduksia ole ilmennyt. Ainoastaan sijoitetun pääoman tuottoprosentti oli tyydyttävällä tasolla, tosin sekin vain muutamien prosenttiyksiköiden päässä hyvästä tasosta.

4.3 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä suoriutua veloistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomarakenteen eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. (Niskanen & Niskanen 2004, 130.)

Myrskylä Fitness-Team Ky:n vakavaraisuutta mitataan omavaraisuusasteella ja nettovelkaantumisasteella eli gearing-luvulla.

Taulukko 2. Myrskylä Fitness-Team Ky:n vakavaraisuuden tunnusluvut (Myrskylä Fitness-Team Ky).

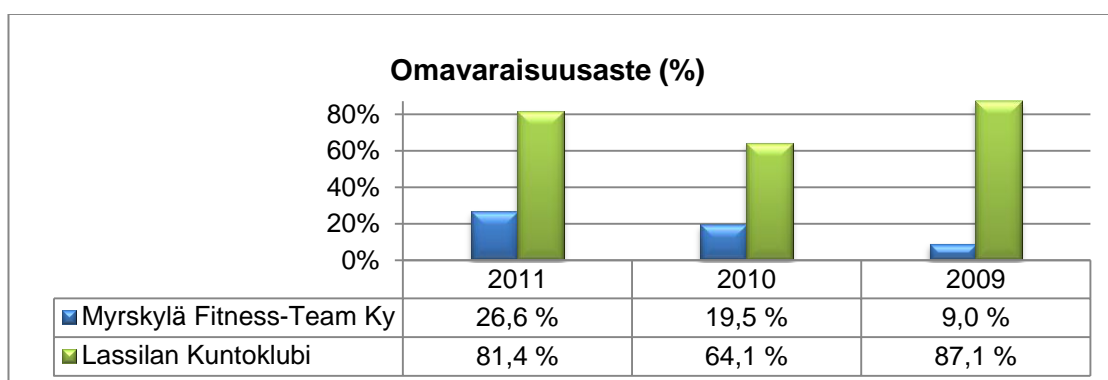
Vakavaraisuuden tunnusluvut	2011	2010	2009
Omavaraisuusaste (%)	26,6 %	19,5 %	9,0 %
Gearing	1,9	3,3	6,8

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen oman pääoman suhteen yrityksen toimintaan sitoutuneen koko pääomaan. Omavaraisuusasteella mitataan yrityksen vakavaraisuutta,

tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä esimerkiksi veloista pitkällä aikavälillä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 60.)

Fitness-Teamin omavaraisuusaste (kuvio 21) on ollut heikko vuonna 2009. Tähän vaikutti suurilta osin vuonna 2007 otettu pankkilaina, jota yritys tarvitsi kiinteistörakennuksen laajennusta varten. Pankkilaina oli melko suuri yrityksen kokoon nähden. Fitness-Teamin omavaraisuus on kuitenkin parantunut seuraavien tilikausien aikana oman pääoman kasvaessa ja pitkäaikaisen vieraan pääoman vähentyessä. Vuonna 2011 Fitness-Teamin omavaraisuus oli tyydyttävällä tasolla. Vaikka Fitness-Teamin omavaraisuusaste ei yltänyt hyvälle tasolle tarkasteltavina vuosina, niin yrityksen liiketoiminta on kuitenkin rakentunut vakaalle pohjalle.

Lassilan Kuntoklubin omavaraisuusaste on hyvällä tasolla. Tilinpäätöstiedoista ilmenee, ettei yrityksellä ole ollut pitkäaikaista vierasta pääomaa vuoden 2008 jälkeen. Lassilan Kuntoklubi on selkeästi omavaraisempi, kuin Fitness-Team.

Kuvio 21. Omavaraisuusaste vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Gearing-luvulla eli nettovelkaantumisasteella määritellään nettovelan suhde omaan pääomaan. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan tunnusluvun arvon ollessa alle 1 tai 100 %, sitä pidetään hyvänä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 63.)

Fitness-Teamin nettovelkaantumisaste (kuvio 22) noudattaa melko samanlaista kaa-
vaa, kuin sen omavaraisuusaste. Vuonna 2009 gearing-luku on ollut todella heikko, mutta parantunut huomattavasti, kun tarkastellaan tilikautta 2011.

Kuvio 22. Gearing vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky).

Myrskylä Fitness-Team Ky:n vakavaraisuus vuonna 2009 on ollut melko heikko, kun sitä tarkastellaan omavaraisuus- ja nettovelkaantumisasteen kautta. Heikko vakavaraisuus johtuu suurilta osin vuonna 2007 otetusta pankkilainasta, jota tarvittiin kiinteistö-rakennuksen laajennusta varten. Fitness-Teamin vakavaraisuus on kuitenkin parantunut huomattavasti kahden seuraavan tilikauden aikana. Pitkäaikaista vierasta pääomaa on saatu lyhennettyä ajallaan, sekä samalla on saatu kartutettua omaa pääomaa. Vuoden 2011 lopulla Fitness-Teamin vakavaraisuus on ollut hyvinkin tyydyttävällä tasolla.

4.4 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä ja mahdollisuutta selviytyä juoksevista ja erääntyvistä velvoitteistaan lyhyellä aikavälillä sekä kykyä suoriutua yllättävistä maksuista. (Niskanen & Niskanen 2004, 117.) Myrskylä Fitness-Team Ky:n maksuvalmiutta mitataan quick ja current ratiolla.

Taulukko 3. Myrskylä Fitness-Team Ky:n maksuvalmiuden tunnusluvut (Myrskylä Fitness-Team Ky).

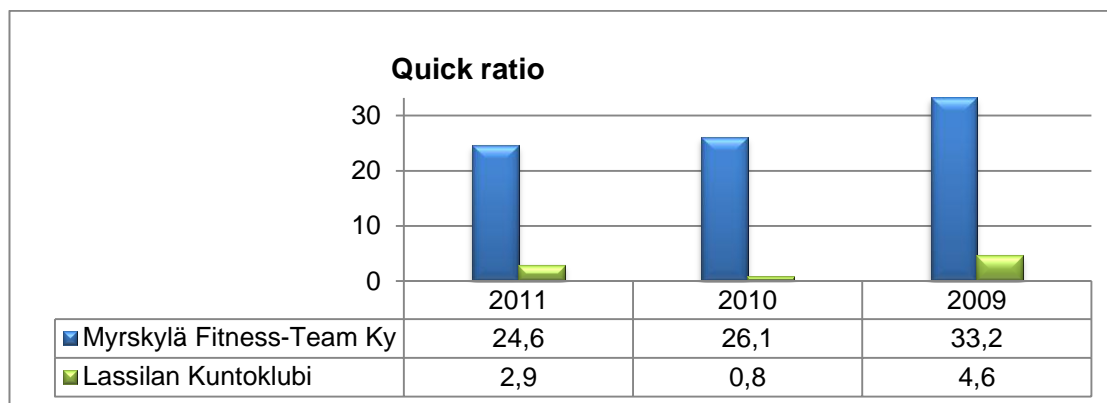
Maksuvalmiuden tunnusluvut	2011	2010	2009
Quick ratio	24,6	26,1	33,2
Current ratio	25,3	26,8	34,5

Tarkasteltaessa Fitness-Teamin maksuvalmiuden tunnuslukua (kuvio 23), Quick ratio-ta, joka mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloista pelkällä rahoitusomaisuudella, voidaan todeta, että yrityksen maksuvalmius on aivan erinomaista luokkaa. Alalla, jolla Fitness-Team harjoittaa liiketoimintaansa, ei välttämättä jouduta sitomaan runsaasti pääomaa varastoihin. Fitness-Teamin lyhytaikaiset velat koostuvatkin pelkäs-

tään ennakonpidätysveloista, TyEL-veloista, muista henkilösivukulu veloista, ALV-veloista sekä saaduista vuokravakuuksista. Ostovelkoja Fitness-Teamilla oli ainoastaan vuonna 2010.

Quick ratiota arvioitaessa tulee ottaa myös huomioon, että tunnusluku kuvaa yrityksen maksuvalmiutta tilinpäätöshetkellä. Tilanne tilinpäätöspäivänä saattaa poiketa normaalia päivästä ja maksuvalmius voi vaihdella voimakkaasti tilikauden aikana. Fitness-Teamin rahoitusomaisuus kostuu keskimäärin puolet pankkisaamisista ja puolet sijoitusrahastoista, joten maksuvalmiudessa saattaa esiintyä pieniä päivittäisiä heilahteluja.

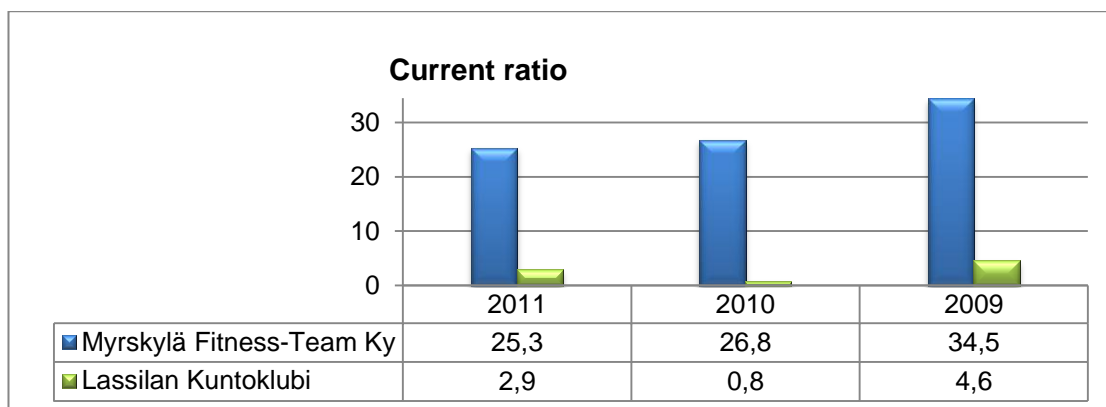
Lassilan Kuntoklubin Quick ratio oli vuosina 2009 ja 2011 erittäin hyvä. Vuonna 2010 Lassilan Kuntoklubin lyhytaikainen vieras pääoma nousi selkeästi verrattuna vuoteen 2009. Tilinpäätöstiedoista ei selviä tarkemmin mitä lyhytaikainen vieras pääoma sisälsi vuonna 2010 ja mistä selvä nousu johtui. Itse uskon vahvasti yrityksen investoineen uusiin kuntosalilaitteisiin, mutta ilman tilinpäätöksen liitetietoja ei lyhytaikaisen vieraan pääoman noususta saada täyttä varmuutta. Fitness-Teamin ja Lassilan Kuntoklubin välillä oli hieman vaikea tässä tapauksessa suorittaa realistista vertailua, koska Fitness-Teamilla oli lähes olemattomat lyhytaikaiset velat.

Kuvio 23. Quick ratio vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Current ratiota tarkasteltaessa, tarkasteluväli on hieman pidempi kuin Quick ratiossa. Siinä likvidiin varoihin luetaan mukaan myös yrityksen vaihto-omaisuus. Fitness-Teamin vähäisen vaihto-omaisuuden vuoksi Current ratio (kuvio 24) ei juuri eroa Quick ratiosta. Fitness-Teamin vaihto-omaisuus koostuu muun muassa kuntosalilla myytävistä lisäravinteista, proteiinipatukoista, energia- ja palautusjuomista sekä muista oheistuotteista.

Lassilan Kuntoklubilla vaihto-omaisuus oli myös erittäin minimaalista luokkaa. Mitattaessa Current ration lukuarvoa yhden desimaalin tarkkuudella, huomataan, että se on identtinen Quick ration kanssa.

Kuvio 24. Current ratio vuosina 2009-2011 (Myrskylä Fitness-Team Ky; Suomen Asiakastieto Oy).

Quick ja Current ratiolla mitattuna Fitness-Teamin maksuvalmiuskyky on erinomaista luokkaa jokaisena tarkasteltava vuotena. Fitness-Teamin rahoitusomaisuudella sekä vakaalla ja positiivisella kassavirralla voitaisiin muun muassa kompensoida yrityksen heikolla/tyydyttävällä tasolla olevaa vakavaraisuutta.

5 Yhteenveto

Huolella ja hyvin tehdyllä tilinpäätösanalyysillä saadaan syventävää tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tarkastelujakson sisältäessä useita vuosia, pystytään hahmottamaan yrityksen taloudellisen tilanteen suuntaa ja kehitystä sekä yrityksen kasvua. Opinnäytetyössäni tarkastelin Fitness-Teamin tilinpäätöstietoja vuosilta 2009-2011. Opinnäytetyöni tarkoitus oli selvittää Fitness-Teamin taloudellinen tilanne kyseisiltä vuosilta ja mielestäni onnistuin tässä. Fitness-Teamin kannattavuus ja maksuvalmiuskyky olivat erinomaista luokkaa koko tarkastelujakson ajan. Yrityksen vakavaraisuus oli heikolla tasolla vuonna 2009, johtuen suuresta vieraan pääoman osuudesta. Fitness-Team pystyi kuitenkin parantamaan vakavaraisuuttaan huomattavasti seuraavien tilikausien aikana. Tarkastelujakson pituus oli mielestäni riittävä ja käyttämäni aineisto

kattava. Fitness-Teamin taloudellisen tilanteen kehittymisestä sai mielestäni realistisen ja uskottavan kuvan.

Tilinpäätösanalyysissä suorittamani laskelmat perustuvat Fitness-Teamin tilinpäätöksistä saatuihin tietoihin. Fitness-Teamin tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ammattitilintarkastajan toimesta. Näin ollen tilinpäätösanalyysissä käytettyjä tilinpäätöstietoja voidaan pitää luotettavina. Jokaisen tarkasteluvuoden tunnusluvut olen laskenut tarkasti käyttäen yritystutkimusneuvottelukunnan laatimia laskukaavoja.

Vertailukohteeni eli samalla alalla toimivan Lassilan Kuntoklubin tilinpäätökset ostin Kauppalehden internet sivujen kautta. Tilinpäätöstiedot tarjosivat Suomen Asiakastieto Oy. Lassilan Kuntoklubin taloudelliset tunnusluvut sain siis suoraan Suomen Asiakastiedon kautta, joten kyseisten lukujen luotettavuuteen tulee suhtautua varauksella. Lassilan Kuntoklubin kaupparekisteriin toimittamat tilinpäätökset ovat kuitenkin laadittu hyvän kirjanpitolain mukaisesti, joten uskon, että vertailtavien yritysten luvut ovat vertailukelpoisia ja vertailun reliabiliteetti on melko hyvä.

Tilinpäätösanalyysi opinnäytetyönä oli hyvin mielenkiintoinen ja melko haastava projekti. Fitness-Teamin liiketoiminta oli minulle entuudestaan jo hieman tuttua, mutta tämän projektin kautta sain hyvin syventävän ja kokonaisvaltaisemman käsityksen yrityksen liiketoiminnasta. Tietotaitotasoni tilinpäätösanalyysin laatimisesta kasvoi myös huomattavasti. Uskon, että tekemästäni tilinpäätösanalyysistä tulee olemaan hyötyä Fitness-Teamille tulevaisuudessa.

Jatkotutkimukseksi sopisi hyvin uusi tilinpäätösanalyysi, jossa voitaisiin tutkia, onko Fitness-Team pystynyt jatkamaan kannattavaa toimintaansa sekä onko Fitness-Team mahdollisesti pystynyt parantamaan vakavaraisuuttaan. Jatkotutkimuksen voisi toteuttaa jo muutaman vuoden sisällä, jolloin tekijällä olisi käytössä vähintään kolmen vuoden uusi tutkimusjakso.

Lähteet

- Berg, Paula 2010. Tilinpäätösanalyysi. Case Metalli Oy. Opinnäytetyö. Seinäjoen ammattikorkeakoulu.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/16039/Berg_Paula.pdf?sequence=1. Luettu 8.10.2012.
- Eskola, Anne & Mäntysaari, Anne 2006. Kannattavuuden hallinnan perusteet. Otava, Helsinki.
- Kallunki, Juha-Pekka & Kytönen, Erkki 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6. painos. Talentum, Helsinki.
- Kinnunen, Juha & Leppiniemi, Jarmo & Puttonen, Vesa & Virtanen, Kalervo 2002. Tietoa yrityksen taloudesta. KY-Palvelu, Helsinki.
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Finlex. Päivitetty 27.9.2012.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu 5.10.2012.
- Koskinen, Ilpo & Alasuutari, Pertti & Peltonen, Tuomo 2005. Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Vastapaino, Tampere.
- Leppiniemi, Jarmo & Kykkänen, Tapani 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 6., uudistettu painos. WSOYpro, Helsinki.
- Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2., tarkistettu painos. Edita Publishing, Helsinki.
- Salmi, Ilari 2006. Mitä tilinpäätös kertoo? 4., uudistettu painos. Edita Publishing, Helsinki.
- Time Life Oy 2013. Yrityksen talousraportti. Kauppalehti.
<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/time+life+oy/25669173>. Luettu 25.9.2013.
- Tomperi, Soile 2011. Kehittyvä kirjanpitolaito. 13., uudistettu painos. Edita Publishing, Helsinki.
- Vilkkumaa, Matti 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Yrityskirjat, Helsinki.
- Yritystutkimusneuvottelukunta 2009. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Gaudeamus, Helsinki.

